

Leto XXI. Stev. 34
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka. // Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVljena 8. OKTOBRA
1934 // MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
// OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO»

ČE PRAV NA OSNOVI RAZLIČNIH GLEDIŠČ

Pozitivna prizadevanja Egipta za neodvisnost, gospodarski napredek in mednarodni mir

Predsednik Tito v razgovoru z našimi novinarji o svojih vtisih s poti in o razgovoru z egiptovskim ministrskim predsednikom Naserom

Na »Galeb«, 8. febr. (Tanjug). »Počutil sem zelo dobro in rad bi se čimprej vrnil v Jugoslavijo. Že dolgo se mudimo zunaj in čeprav so nas povsod priščno sprejeli, je doma vendarle najlepše.« Je rekel danes predsednik Tito, ko je na prošnjo jugoslovanskih novinarjev na »Galebu« opisal svoje vtise pred vrnitvijo v domovino.

Predsednik republike Tito je sprejel davi vse jugoslovanske novinarje, ki so ga spremljali na dolgi poti, in se z njimi pogovarjal skoraj celo uro. Opisoval jim je tudi svoje vtise s sestanka z egiptovskim predsednikom Naserom. Ko so ga na koncu razgovora prosili, naj pove nekaj besed o občutkih pred skorajšnjo vrnitvijo v domovino, se je Tito rad odzval tej prošnji in pripomnil: »Tudi doma me čaka mnogo dela in kakor vsi ostali bi se tudi jaz rad čimprej vrnil v Jugoslavijo.«

Ko je opisoval jugoslovanskim novinarjem svoje vtise s sestanka z egiptovskim predsednikom Naserom na vožnji skozi Sueški prekop, je predsednik Tito izjavil, da je dobil vtis, da gleda Naser zelo realistično na notranji razvoj Egipta ter na položaj na Blaznjem vzhodu in na svetu sploh. Pripomnil je, da imajo egiptovski voditelji določeno koncepcijo, da vedo, kaj hočejo in da so trdno sklenili nadaljevati svojo pot k napredku Egipta in k okrepitvi miru.

Predsednik republike Tito je poudaril, da je bil njegov čas za razgovor z Naserom odmerjen razmeroma kratko, da pa je bil izkoriščen zelo dobro. Bil je informativnega značaja. Ministrski predsednik Naser je prikazal Titu izbrano sliko sedanjega položaja v Egiptu in na Blaznjem vzhodu. Predsednik Tito pa je seznanil egiptovske državnike z jugoslovansko potjo notranjega razvoja in z jugoslovanskimi gledišči o raznih mednarodnih vprašanjih. Predsednik Tito je rekel, da je opazil, da je Egiptu zelo mnogo dal tega, da bi se ohranil mir, da bi mogel izpolniti velike in težavne naloge v svojem notranjem življenju.

Potem je predsednik Tito rekel, da so se jugoslovanski in egiptovski državniki v načelu bližnjem in ugotovili, da je njihovo stališče glede politike blokov zelo podobno. Ministrski predsednik Naser je pri tem pojasnil, da Egipt in narodi arabskih dežel notejo, da bi jih zapletli v kak blok zunaj področja, in da vidijo, da bi razbili pogodbo o kolektivni varnosti Arabske lige. Glavna je, da Egipt, ki si je šele nedavno priboril neodvisnost in se odkrišči, da bi prišel zdaj v drugi obliki pod tuje gospodstvo.

predsednik je izjavil, da to niso omahljivci, marveč zreli, prekaljeni in hladnokrvni ljudje, ki vedo, kaj hočejo, in ki so trdno sklenili upostaviti novi Egipt.

Predsednik Tito je potem omenil, da so mu egiptovski državniki obširno pripovedovali o gospodarskih težavah in o svojih načrtih o zgraditvi novih jezov in ureditvi vodnega problema, enega najbolj perečih vprašanj v sedanjem Egiptu. Pripomnil je, da lahko Jugoslavija pri tem znatno pomaga Egiptu, in rekel, da bo poslanstvo uglednih egiptovskih predstavnikov v kratkem obiskalo Jugoslavijo, da bi se seznanili z našimi pridobitvami in možnostmi takšne pomoči.

Potlej je predsednik Tito govoril o stikih med Egiptom in Jugoslavijo in rekel, da so med

razgovorom ugotovili, da imamo možnosti glede nadaljnje poglobitve in okrepitev stikov, predvsem na gospodarskem področju. Egiptovski državniki in ministrski predsednik Naser so izpričali popolno razumevanje in občudovanje spriko razvoja Jugoslavije, zlasti pa njenega uspeha, da je v zlic raznim težavam ohranila neodvisnost. Predsednik Tito je pripomnil, da je to tudi njihova težnja, čeprav v Indiji, Burmi, Egiptu in Jugoslaviji, v smislu zunanje politike, na mednarodnem torišču gledišča niso istovetna, marveč različna. Predsednik Tito je nato rekel, da je glavna skupna poteza vseh teh dežel njihova trdna odločnost, da bi se postavile po robu slehernemu vmešanju od zunaj, slehernemu tujemu gospodstvu in da hočejo ohraniti svojo narodno neodvisnost.

PRESEDNIKOVA ESKADRA DANES NA JADRANU NA JONSKEM MORJU

Na »Galeb«, 8. febr. (Tanjug). »Galeb« je nocoj zaplul v Jonsko morje. Popoldne, malo po četrti uri smo na desni strani zagledali snežne vrhove otoka Krete. Nižjih delov otoka zaradi gostih oblakov ni bilo videti. Nocoj okrog polnoči bo eskadra pustila za seboj rt Matapan, najjužnejšo točko Peloponeza.

Na »Galeb«, 8. febr. (Tanjug). Na zadnji etapi potovanja se je »Galeb« davi približal otoku Kreti, mimo katerega bo vozil popoldne nekako med 16. in 18. uro po lokalnem času. Vsi potniki na ladji se odlično počutijo, precej tudi zaradi tega, ker se vreme nenehno zboljšuje in ker vremenske napovedi potrjujejo domneve, da se bo predsednikova eskadra izognila burji in viharjem, ki so divjali v južno-vzhodnem in srednjem delu Sredozemlja. In naposled nas od domovine loči samo še nekaj dni plobe, bližina rodne dežele pa zbujata seveda samo še večjo nestrpnost. To je bilo moč najbolje ugotoviti viti sinoči med posebno oddajo, ki jo je za »Galeb« in ladje iz predsednikovega spremljava pripravil zagrebški radio v okviru svojih oddaj za pomorščake.

Pozdravi in želje, preneseni iz domovine prek zagrebškega radia, so globoko ganili predsednika Tita in vse njegove sodelavce, ki so kot vsi člani posadke pazljivo poslušali ves program. Potem so takoj prosili novinarje, naj se v njihovem imenu zahvalijo za pozdrave. Razpoloženje na »Galebu« in rušilih iz spremstva je bilo v teh trenutkih v nekem smislu svečano. Ljudje so ponovno občutili, kako pri srcu so jim njihovi domovi. Mnogi potniki so svetovali, naj bi nocoj, ko bo zagrebški radio spet imel to posebno oddajo za »Galeb«, vključili v ta program tudi beograbski radio. Tudi nocojšnjo oddajo pričakujemo z nestrpnostjo. Radiotelegrafisti z »Galeba« so dobili že več kot sto sporočil, ki jih zdaj pošiljajo zagrebškemu radiju, da bi jih objavil v nocojšnjem programu.

NENADNA SPREMEMBA V VODSTVU SOVJETSKE VLADE

BULGANIN ZAMENJAL MALENKOVA

Na kritiko generalnega sekretarja KP Hruščeva v CK je Malenkov včeraj na seji Vrhovnega sovjeta po lastnem priznanju nesposobnosti na področju kmetijske politike odstopil in je bil maršal Nikolaj Bulganin soglasno izvoljen za novega predsednika vlade

Moskva, 8. febr. (AFP). Georgij Malenkov je danes kot predsednik sovjetske vlade odstopil. Vrhovnemu sovjetu je davi predložil izjavo, v kateri je napovedal, da bo prevzel druge posele. Malenkov je pojasnil svoj sklep s pomanjkljivostmi v delu ministrskega sveta, zlasti v kmetijski politiki, za katero je osebno prevzel odgovornost. Vrhovni sovjet je sprejel odstop Malenkova. Za novega ministrskega predsednika je bil popoldne izvoljen Nikolaj Bulganin.

Današnje seje obeh domov Vrhovnega sovjeta so se udeležili vsi poslanci, mnogo tujih diplomatov ter domačih in tujih novinarjev. Navzoči so bili vsi člani Prezidija CK KP Sovjetske zveze, v številni Malenkova. Seja je trajala samo 12 minut. Izjava Malenkova, ki jo je prebral predsedujoči Volkov, in njegov soglasno sprejeti predlog, da se umakne s položaja predsednika vlade, sta

napravila na navzoče globok vtis. Po predlaganem dnevnem redu bi moral Vrhovni sovjet danes ob eni po moskovskem času, kakor je poročal tudi tukajšnji tisk, poslušati poročilo o mednarodnem položaju in zunanji politiki SZ. V splošno presenečenje pa je predsedujoči Volkov prebral izjavo Malenkova, v kateri je bilo poudarjeno, da je zakrivil sedanji položaj v kmetijstvu. Malenkov je v izjavi dejal, da ni imel priložnosti, da bi se seznanil s kmetijstvom in da tudi ni imel dovolj izkušenj. Svojo napako uvideva zdaj, ko napenja Partija vse sile za napredek kmetijstva. Poudaril je, da je menil, da je težka industrija edina pot k razvoju celotnega gospodarstva in posebno tudi k preskrbi prebivalstva.

Malenkov pravi v svoji izjavi, da so njegove pomanjkljive izkušnje v državnih poslih škodljivo vplivale na delovanje ministrskega sveta. Istemu razlogu pripisuje okoliščino, da se ni poglubil v podrobnosti vladnega upravljanja. Lahko pričakujemo, je Malenkov dejal na koncu izjave, da bodo meščanski komentatorji na podlagi moje prošnje, da me razrešite poslov predsednika vlade, ugibali to in ono. Na koncu izjave je Malenkov poudaril, da bo pod vodstvom Partije izpolnjeval vse dolžnosti, kolikor bo v njegovih močeh.

Potem se je prigrabil k besedi poslanec in predsednik vlade RSFSR Puzanov, ki je dejal, da so nagibi Malenkova za njegov odstop s položaja predsednika vlade povsem sprejemljivi, ter je podprl njegov predlog, da bi ga razrešili te dolžnosti. Na vprašanje predsedujočega, ali sprejme predlog, so vsi poslanci glasovali za to. Potem je bila seja končana in napovedana nova ob 16. po moskovskem času. Izjava Malenkova, da se umakne s položaja predsednika vlade, je prišla nepričakovano. Plenum CK, ki je zasedal od 25. do 31. januarja, je sicer kritiziral stanje v kmetijstvu, zlasti v živinoreji. V poročilu prvega sekretarja CK KP SZ Hruščeva je bilo med drugim omenjeno nezadovoljivo delo bivšega predsednika vlade Uzbekistanske republike Jusupova na kmetijskem torišču. Po ostrih kritikih na plenarni seji CK se je moral Jusupov umakniti s svojega položaja, da se bodo ljudje, ki ne ustrezajo na svojih položajih, umaknili in dobili manj odgovorne posele. Zdaj je Malenkov odstopil očitno tudi sprito te izjave.

Na skupni seji Sovjetske zveze in Sovjeta narodnosti Vrhovnega sovjeta, ki se je nadaljevala danes popoldne ob 16. uri, je prvi dobil besedo Nikita Hruščev. V imenu CK

KP Sovjetske zveze je predlagal, naj bi imenovali za predsednika vlade Nikolaja Bulganina, Hruščev je rekel, »a je Bulganin ugleden voditelj Partije in države. Vrhovni sovjet je soglasno sprejel ta predlog. Potem je dobil besedo prvi podpredsednik ministrskega sveta in minister za zunanje zadeve Molotov, ki je poročal o mednarodnem položaju in zunanji politiki sovjetske vlade.

Georgij Malenkov

O zunanjepolitičnem poročilu, ki ga je Molotov danes popoldne podal na zasedanju Vrhovnega sovjeta, bodo začeli razpravljati na jutrišnji seji.

Maršal Nikolaj B. Bulganin

Nikolaj Aleksandrovič Bulganin se je rodil 11. junija 1895. Član VKP(b) je postal leta 1917. Med državljansko vojno in v prvih povojnih letih je opravljal različne politične in gospodarske dolžnosti. Julija 1937 je bil imenovan za predsednika Sovjeta ljudskih komisarjev RSFSR, naslednje leto pa za namestnika Sovjeta ljudskih komisarjev ZSSR.

Med drugo svetovno vojno je Bulganin opravljal različne dolžnosti v vojski kot politični vodja. Tik pred koncem vojne je bil imenovan za člana Vrhovnega obrambnega sveta. Marca 1948 je postal namestnik ministra oboroženih sil ZSSR, leto dni pozneje pa je bil imenovan za ministra tega resora.

V vladi Malenkova je bil podpredsednik ministrskega sveta in minister za narodno obrambo.

Vremensko poročilo

Snežne razmere v Sloveniji ob 7: Podkoren-Vitranc 5 cm snega, Pokljuka 12 cm, Kranjska gora 3 cm, Vrščica 35 cm, Tamar 25 cm, Krvavec 35 cm snega.

Naši delegati v Stalnem tajništvu Balkanske zveze

Beograd, 8. febr. (Tanjug). V Državnem tajništvu za zunanje zadeve so objavili, da so imenovani vsi jugoslovanski predstavniki v Stalnem tajništvu Balkanske zveze, ki se je te dni preselilo v Ankaru. Za jugoslovanskega predstavnika v odboru Stalnega tajništva je bil imenovan naš veleposlanik v Turčiji Miša Pavičević. Njegov namestnik je svetnik veleposlanštva v Ankari Raša Radović. V vojaški komisiji zastopa našo deželo polkovnik Miloš Stanimirović, v gospodarski komisiji pa tajnik v Državnem tajništvu za zunanje zadeve dr. Dragan Roler, ki je že v Ankari. Za tajnika v biroju Stalnega tajništva je bil imenovan tajnik v Državnem tajništvu za zunanje zadeve Gvido Vranica. Kaže, da bo te dni imenovan tudi jugoslovanski predstavnik v kulturni komisiji Stalnega tajništva.

SKUPŠČINA ZVEZE PRIJATELJEV MLADINE SLOVENIJE

O DELU ZA NAŠO MLADINO razpravljamo kot o skrbi za našo prihodnost

V zanimivi razpravi je sodelovala tudi tovarišica Vida Tomšič

Včeraj dopoldne se je začela v Ljubljani skupščina Zveze prijateljev mladine Slovenije, ki ji prisostvujejo razen številnih delegatov iz vseh krajev Slovenije tudi organizacijski sekretar CK ZKS Vida Tomšič, član Izvršnega komiteja CK ZKS dr. Jože Potrč, član Izvršnega sveta LRS France Kimovec, predsednica Zveze ženskih društev Slovenije Angelca Očepek, gostje podobnih društev iz drugih republik ter številni drugi predstavniki javnega in političnega življenja.

Skupščino je začela predsednica Zveze prijateljev mladine Slovenije Ada Krivičeva, ki je po izvolitvi raznih komisij podala tudi poročilo o delu Zveze in njenih društev v minulem letu. Tovarišica Krivičeva je dejala, da so v zadnjih treh letih zrasla društva prijateljev mladine dokazno potrebe organizirane družbene skrbi za vsa vprašanja nege in vzgoje mladega rodu. Zato so društva vzgojne družbene organizacije staršev, prosvetnih, socialnih in ostalih javnih delavcev ter državljanov, ki so zainteresirani na pravilnem, zdravem razvoju mladega rodu.

Na tem področju so društva našla izredno široko področje dela. Vsa društva so se po svojih možnostih lotila reševanja nalog v zvezi z vzgojo in varstvom mladine, čeprav niso mogla v celoti zajeti vseh teh problemov. Bolj razvita društva so to obsežno področje dela skušala čim bolj uspešno zajeti z različnimi komisijami, sekcijami in aktivji, tako n. pr. komisije za otroške vrtnice, za igrišča, za čuvanje in vzgojo otroka, za šolske kuhinje, za primerno prehrano, za organizacijo primernega razvedrila, za glasbeno vzgojo, likovno umetnost itd.

Nekatera društva so svoje delo usmerila le na področje šole in šolskega otroka, tako na organiziranje prostega časa mladine, na reševanje socialnih vprašanj, dalje so pomagala, da se je tesneje razvilo sodelovanje med starši in šolo, še zlasti v zadnjem času pa so se z verno uveljavljala v organih družbenega upravljanja šol.

NA VASI PREMALO ORGANIZIRANEGA DELA Z MLADINO

Medtem ko je večidel društev prijateljev mladine v mestih, pa se v vaseh ta društva le počasi uveljavljajo. Dobro so napravila tista društva v mestnih in industrijskih krajih, ki pomagajo okoliškemu podeželju. Tako je Društvo prijateljev mladine v Prevaljah ustanovilo sekcije v Strojni, Jamnici in drugih vaseh in s tem pomagalo, da se bo krog društev na vasi razširil. Seveda pa ni rečeno, da bi morala biti v vsaki vasi različna društva, saj je marsikje mogoče, da tudi že v obstoječem društvu ali organizaciji prav tako obnavnavajo tudi vse te probleme.

Dosedanje delo društev prijateljev mladine dokazuje, da društva spremljajo zaščito in vzgojo mladine že kompleksno od predšolskega otroka do mladostnika. Tako so lani veliko storila za socialno in moralno ogroženo mladino, pripomogla so, da je bilo urejeno vprašanje rejništva ter drugi problemi v zvezi z ogroženimi družinami. Druga aktualna naloga zadnjih mesecev pa je bila akcija za zdravo prehrano ter v zvezi s tem boj proti alkoholizmu.

V BODOČE SE SIRSE NALOGE

Lani se je Glavni odbor Zveze prijateljev mladine predvsem uveljavil v organizacijsko-instruktorskem smislu, z nasveti in pomočjo svojim društvom, v izvedbi raznih nalog, kot otroških praznikov, Tedni otroka itd. Ze lani pa je začel študirati in ob

(Nadaljevanje na 2. strani)

SVEČANA PODELITEV PREŠERNOVIH NAGRAD

Včeraj je bila na Svetu za prosveto in kulturo LRS svečana podelitev Prešernovih nagrad, ki so se je poleg nagrajencev udeležili predsednik Sveta dr. Adolf Vogelnik, sekretar Sveta Vlado Vodopivec, rektor univerze prof. dr. Anton Kuhelj, tovariša Boris Ziberl in prof. dr. Jože Goričar. Predsednik sveta dr. Adolf Vozmanjševič je spregovoril o delih nagrajencev in poudaril pomen in vrednost umetniških in literarnih del, ki so jih ustvarili. Zatem je izročil svečane diplome in nagrade ter vsem čestital.

S SKUPŠČINE ZVEZE PRIJATELJEV MLADINE SLOVENIJE

DRUŽINA - PRVI ČINITELJ PRI VZGOJI OTROK

(Nadaljevanje s 1. strani)
ravnatelj posamezne važne probleme otroka in družine. To bo ostala tudi za vnaprej glavna naloga.

Tudi v bodoče bo v okviru Zveze prijateljev mladine delovalo več komisij, tako komisija za predšolsko vzgojo, za organizacijo prostega časa pionirjev in mladine, za estetsko in književno vzgojo otrok in za družinsko vzgojo. Vse te komisije bodo letos nadaljevale lani začeto delo.

IZ GOVORA TOVARIŠICE VIDE TOMŠIČEVE

Tov. Tomšičeva je uvodoma dejala, da želi govoriti o nekaterih načelnih vprašanjih, s katerimi bi se morali ukvarjati zlasti zaradi tega, ker bi različni pogledi omogočili sodelavcem v društvi prijateljev mladine in pri vzgojiteljih večjo širino, še posebno pa, ker bi jim s tem odprli perspektivo. Delo z mladino je treba gledati v sestavi celotnega družbenega razvoja. Na njeno vzgojo, na njeno rast pa vplivajo razni činitelji, predvsem družina in šola. Glede šole je omenila, da je prav zdaj velika razprava o reformi našega šolstva, ki bo nedvomno dala smerice, da bomo vskladili šolo z zahtevami, kakršne socialistična družba terjaja od svojih vzgojnih institucij.

Zveza prijateljev mladine je prav tista, ki o družini največ razmišlja in je doslej največ storila, da se bi naša družina harmonizirala z družbenim razvojem. Če bomo razumeli proces v naših družinah, če bomo znali pri tem pospeševati progresivne sile, če bomo znali izločiti negativne pojave, potem bomo našim družinam lahko mnogo pomagali.

Pri lanskem zelo široki razpravi o mladinskem kriminalu so nekateri izrazili mnenje, da je vzrok kriminala v tem, ker so matere v službi in zanemarjajo vzgojo otrok. Pri tem so nekateri s tem posredno izrazili željo, naj bi našo družino spremenili v družino stare vrste. Kakšna pa je bila družina stare vrste? To je bila družina, v kateri mati skrbi za otroke in za vzgojo, skrbi za moža, to je bila družina dobro stoječega meščanskega sloja. Take družine pa nikdar ni bilo med ogromno večino delovnih ljudi, med delavci. Kmečki življenje je sicer poznalo tako nekako polfevdalno patriarhalno življenje, v katerem ni žena držala kmečke družine skupaj, ampak jo je držalo bolj posestvo, nek strah božji, ne pa resnično človeško zblizanje družinskih članov.

Kje je torej obstajala družina in taka mati, ki se je lahko brigala za duševni in splošni razvoj otroka? Taka družina je bila le meščanska. V proletarskih družinah ni bilo nikdar teh odnosov, ni bilo takega idealiziranega materinstva. Že v času kapitalizma je žena odhajala množično iz družine. Marx nam je že v svojem »Kapitalu« analiziral proces, ki ga je v proletarsko družino vnesel kapitalizem. Proletarska družina v kapitalizmu ni več družina kot gospodarska celota, kjer se mož in žena združita zato, da se združijo njuno imetje, njun socialni položaj. V družini delovnih ljudi ni osnovna njena gospodarska funkcija, temveč tej družini postaja skupno življenje zakonecista oblika, v kateri naj srečno raste otrok, naš bodoči državljani.

Družina proletarca je že v kapitalizmu rasla samo na medsebojni ljubezni dveh ljudi, ki sta prišla skupaj brez vsakega kapitala in po svoji svobodni izbiri. To postaja danes možno v celoti naši družbi. Vedno manj bomo imeli zakonov, kjer prideta mož in žena skupaj zato, ker so ju združili interesi njunega imetja. V naši celotni družbi bazira družina na svobodnem izboru zakonca. Temu zakonu ni podlaga nobena gospodarska ali socialna špekulacija, ampak samo svoboda odločitve obeh, to je svoboda v ljubezni.

Tov. Tomšičeva je nato omenila, da živimo danes v času, ko zakonca veže samo ljubezen. Pri tem pa se seveda poraja mnogo vprašanj: ali je to res ljubezen, kar ta dva človeka čuti, ali je hipni občutek. Če pri tem prepuščimo mlade ljudi same sebi, če jim ne damo smernic, potem mladinec ali mladinka, ko se spoznata, ne bosta znala ločiti, kaj je lahko in kaj ni podlaga njunemu zakonu. Glede tega se torej odprla problem vzgoje človeka v smislu pravilnega vrednotenja ljubezni.

Zena je ne samo politično enakopravna, pač pa moramo to enakopravnost priznavati v praksi, cialno-zdravstvenimi in vzgojnimi predavanji. V nekaterih krajih, kot v Mariboru, Celju, Ljubljani, Novem mestu in Trzinu delajo tako imenovane vzgojne posvetovalnice, v nekaterih krajih, kot n. pr. v Ljubljani in Mariboru, pa pripravljajo »Solo za starše«, to je trimesečni večerni tečaj, v katerem naj bi dobili starši najosnovnejše, za vzgojo otrok potrebno znanje.

Po poročilu predsednice Ade Krivičeve in po poročilu predsednika nadzornega odbora ing. Marijana Tepine o finančnem poslovanju Zveze v minulnem letu se je pričela zelo živa razprava, ki je dosegla svoj vrh v tehničnih mislih tovarišice Vide Tomšičeve.

Popoldne so o problemih vzgoje otrok in skrbi za njihovo rast govorili še razni delegati, med njimi Gustav Šilih, Lojzka Zmasek, dr. Marij Avčič, Vika Rudolf, Ivana Pipanova, Zvone Miklavž in drugi. Ob zaključku razprave je bil razrešen stari in izvoljen novi Glavni odbor Zveze prijateljev mladine Slovenije.

G. G.

vedeti moramo, da je to človek, ki nima pred sabo le svetega poklica materinstva, pač pa tudi človek, ki hoče in mora imeti pred seboj polno življenje, ki hoče in mora imeti svoje delo, svoj poklic, svoje udejstvovanje, brez ozira, kakšen je poklic, v katerem se hoče izživljati. Tovarišica Tomšičeva je nato povedala nekaj misli o pogostem pojavu idealiziranega materinstva, ki v bistvu ni priznavanje dejanske vloge matere, temveč idealizira se vloga tistega dela, ki ga opravi žena doma kot hišna delavka. Razvoj industrije, ki s tehničnimi izsledki prodira tudi v gospodinjstvo, vse bolj zmanjšuje nujnost, da je žena hišna delavka. Razvoj po postopoma prinaša v domove drugačno razdelitev dela in tako tudi žena ne bo več tako potrebna v hiši. Kaj bo zdaj s to ženo? Zena odgovarja sama v praksi na to, saj je že v velikem številu odšla iz hiše, v LRS je n. pr. okrog 30 odstotkov ženske delovne sile. Sprva je šla žena od doma, od družine v poklicno zaposlitev zaradi gospodarske nujnosti. Toda vse bolj vidimo, da žene, ki že delajo v raznih poklicih, niso tu zgolj zaradi materialnih pogojev. Žena je stopila v javno področje in tu se sama bolje počuti, kakor če je samo v gospodinjstvu. Kadar se mora vrniti spet nazaj na opravljanje zgolj gospodinskih poslov zaradi prilik, v katerih so danes s številnimi otroci, stori to le nerada, ker se s tem mora spet zapreti v ozek krog.

Tovarišica Tomšičeva je nato odgovorila na nekatera v bistvu reakcionarna mnenja, češ naj bi imeli moški take plače, da bi lahko ostala žena doma. To so kliči, to so odmevi kapitalistične družbe. Zatem je tov. Vida Tomšičeva govorila o problemu, ki pa se poraja s tem, to je, kako sedaj vskladiti vzgojo otrok z novimi pogoji v družini. Dejala je, da tudi tam, kjer je bila žena samo mati in gospodinja, vzgoja ni bila vedno na višku. Če se vprašamo, česa nima otrok zaposlene matere, lahko vidimo, da je predvsem tujak vprašanje prehrane, dalje, kje ostane v svojem prostem času. Nekateri mislijo, da je mati povsem otroku 24 ur dnevno. Otroku mora nedvomno čutiti ob sebi skrb in ljubezen ljubečega človeka, to je čutiti moza tisti polni odnos, vreden imena materinstvo. Pri zaposleni materi je vez med otrokom in njo često bolj razvita kakor med materjo in otrokom, ki sta ves dan skupaj. Tov. Vida Tomšičeva je poudarila, da takega odnosa med otrokom in materjo pa ne bomo dobili s tem, če bo mati ves dan doma, ampak moramo matere kakor tudi očete, vzgajati, kako si morajo take odnose v družini ustvariti. To je v bistvu vprašanje, kako bomo vskladili interese človeka, družine in družbe tudi vsebinsko. Gotovo je perspektiva, da bomo zmanjševali delovni čas,

ko bomo razvili naše proizvodne sile, najprej bomo zmanjševali delovni čas naši ženi zaradi njene fizične konstitucije, pa tudi zaradi njene vloge doma in pri vzgoji otrok. Seveda zdaj še ni takšnih pogojev. Toda poskušali bomo z raznimi reformami tudi to doseči, saj skušamo delovno ženo in mater favorizirati. V tem smislu pa imamo tudi več predlogov, kakor zmanjšati vse težave, ki so danes v breme naši ženi, delavki in materi. Važno pri vsem pedagoškem delu je, da ženo tretiramo kot enakopravnega človeka.

Veljko Vlahovič je govoril v klubu poslancev Srbije

V Ljudski skupščini Srbije je bil včeraj popoldne sestanek kluba Ljudskih poslancev. Ob tej priložnosti je tov. Veljko Vlahovič govoril o svojih vtisih s potovanja po Južni Ameriki. Ljudski poslanci so ga poslušali z velikim zanimanjem.

Milan Bogdanović odlikovan z Redom zaslug za narod I. stopnje

Novi predsednik Odbora za gospodarstvo republiškega zbora LR Srbije

Fototelegrafska služba med Beogradom in Zagrebom

Med Beogradom in Zagrebom bodo letos uvedli fototelegrafska službo, ki bo s posebnimi napravami brzojavno prenašala fotografije s hitrostjo, s katero prenašajo brzojavke. Po obvestilih

z Generalne direktcije PTT so nedavno začeli upostavljati medmestno telefonsko zvezo z ultrakratkimi valovi med Beogradom in Zagrebom. Z uvedbo telefonske zveze na ultrakratkih radijskih valovih, ki jo bodo kasneje uvedli tudi s Sarajevom in Skopljem, bo moč brez telefonskih drogov in žic opraviti na enem valu hkrati po 60 razgovorov.

Referenti so nakazali probleme tudi še iz zdravstvene za-

stavkami, to pomeni, da mora delovna storilnost ustrežati znesku plač po tarifnih postavkah iz lanskega leta. Norme torej ni moč znižati (kakor ponekod poskušajo), marveč samo zvišati. Še več, sleherni znižanje norme bi bilo nezakonito in posledica bi bila uporaba sankcij za kršilce tega predpisa.

K UREDBI O PLAČAH V GOSPODARSTVU

Kako bodo določene višine tarifnih postavk in norme

Zvezni izvršni svet je sprejel več napotkov o uporabi nove uredbe o plačah v gospodarstvu. Ta tolmačenja bodo omogočila gospodarskim organizacijam sestaviti pravilnike, ker so bili dosedanja predpisi pomankljivi in premalo jasni.

ZNIZANJE NORM JE NEZAKONITO

Uredba o plačah določa, da mora gospodarska organizacija razen tarifnega pravilnika predpisati tudi storilnost, ki jo mora delavec opraviti v določeni časovni enoti. V pojasnilu zvezne komisije za plače, ki začne veljati danes, je rečeno, da je norma povprečna delovna storilnost, ki jo lahko doseže delavec na delovnem mestu z normalno uporabo strojev in orodja. V pojasnilu je zlasti poudarjeno, da norma v letu 1955 ne more biti nižja od norme iz leta 1954. Tarifni pravilniki in postavke se namreč sestavljajo na podlagi obračunskih plač iz leta 1954. Ker pa morajo biti norme glede ravni v skladu s tarifnimi po-

stavkami, to pomeni, da mora delovna storilnost ustrežati znesku plač po tarifnih postavkah iz lanskega leta. Norme torej ni moč znižati (kakor ponekod poskušajo), marveč samo zvišati. Še več, sleherni znižanje norme bi bilo nezakonito in posledica bi bila uporaba sankcij za kršilce tega predpisa.

NAKNAĐNO POVEČANJE OBRAČUNSKEGA PLAČNEGA SKLADA IN DOLOČANJE RAVNI TARIFNIH POSTAVK

Na vseh dosedanjih sestankih in seminarjih o pripravljaju novih predpisov o plačah v gospodarstvu se je eno najpogostejših vprašanj glasilo, kako določiti raven tarifnih postavk v pravilniku za leto 1955. To je bilo zlasti sporno, ker so ljudski odbori po posebnem pooblastilu Zveznega izvršnega sveta lani ponekod zvišali obračunski plačni sklad celo do 20%. V napotkih Zveznega izvršnega sveta o načinu določanja tarifnih postavk v tarif-

PLENUM REPUBLIŠKEGA ODBORA SINDIKATA GOSTINSKO-TURISTIČNE STROKE ZA SLOVENIJO

Po decentralizaciji gostinskih podjetij veliko povečanje prometa

Za kvalificirane natakarje in kuharje je lani opravilo izpite 400 delavcev

Višnja gora, 8. febr. — Danes popoldne je začel na Polževem svoje delo plenum republiškega odbora sindikata gostinsko-turistične stroke za Slovenijo, ki so ga udeležili izvoljeni člani iz vse Slovenije. V današnjih referatih so bili v sklopih obrisih nakazani najbolj pereči problemi, ki jih bodo morali člani v jutrišnjih razpravi temeljiteje obravnavati, nato pa napraviti določene sklepe.

Potrošnike že več let najbolj žuli vprašanje družbene prehrane. Za rešitev tega vprašanja so sindikalne organizacije gostincev predlagale, skupno z Gostinsko zbornico, naj ljudski odbori ustanovijo delavske restavracije, ki bi bile oproščene nekaterih družbenih obveznosti, gostinci pa jim bodo pri ustanavljanju pomagali z strokovnimi nasveti in ljudmi. Lani je bilo z izidom uredbe o gostinstvu urejeno eno najbolj perečih vprašanj, vendar predpis o decentralizaciji nekateri delovni kolektivi in ljudski odbori niso pravilno izvedli. Se vedno so primeri, da so združena vsa državna gostišča v enem podjetju, da se po decentralizaciji novih gostinskih podjetij in obratih opazi veliko povečanje prometa, izboljšanje kvalitete in porast samoiniciative delavcev, za lepo sobodo prostorov, za nižje cene in kulturne potrebe.

Rešitve čakajo sezonska podjetja in gostišča. Večina teh si ne more ustvariti zadosti sredstev za vzdrževanje obratov po sezoni in tako ostanejo uslužbenci brez zaposlitve. Sindikat gostincev se zavzema pri ljudskih odborih za rezervne sklade iz plačnih fondov, ki bi se uporabili za izvensezonski čas obratovanja.

Kar se tiče delavskega samoupravljanja so sindikalne organizacije gostincev storile precej za utrditev in osamosvojitve upravnih odborov in delavskih svetov, res pa je, da so bili primeri, kjer so upravniki odbori pozabili, da imajo ob strani svoje sindikalne organizacije, le-te pa niso bile na njihovi strani, kadar je bilo treba reševati važne probleme v podjetju.

Cepprav gostinske zbornice prvenstveno skrbijo za strokovno usposabljanje gostinskega kadra, so pa sindikalne organizacije le veliko pripomogle k lepim uspehom: lani so bili pri 13 področnih zbornicah tečajih za pridobitev kvalifikacije in 400 delavcev je opravilo izpit za kvalificirane natakarje ali kuharje. K temu še 9 tečajev za polkvalifikacijo in dva za vajence.

Referenti so nakazali probleme tudi še iz zdravstvene za-

stavkami, to pomeni, da mora delovna storilnost ustrežati znesku plač po tarifnih postavkah iz lanskega leta. Norme torej ni moč znižati (kakor ponekod poskušajo), marveč samo zvišati. Še več, sleherni znižanje norme bi bilo nezakonito in posledica bi bila uporaba sankcij za kršilce tega predpisa.

NAKNAĐNO POVEČANJE OBRAČUNSKEGA PLAČNEGA SKLADA IN DOLOČANJE RAVNI TARIFNIH POSTAVK

Na vseh dosedanjih sestankih in seminarjih o pripravljaju novih predpisov o plačah v gospodarstvu se je eno najpogostejših vprašanj glasilo, kako določiti raven tarifnih postavk v pravilniku za leto 1955. To je bilo zlasti sporno, ker so ljudski odbori po posebnem pooblastilu Zveznega izvršnega sveta lani ponekod zvišali obračunski plačni sklad celo do 20%. V napotkih Zveznega izvršnega sveta o načinu določanja tarifnih postavk v tarif-

razvoja in teži za tem, da bi se okrepila vloga komunalnih skupnosti in samoprava proizvajalcev.

Voja Leković je dalje poudaril, da imajo v planu za leto 1955 komune zlasti pomembno vlogo v sistemu nagrajevanja, pa tudi pri uporabi namembnih skladov. Komune so dobile znatna pooblastila v sistemu določanja režima komunalnih, obrtnih in gostinskih turističnih podjetij. V teh gospodarskih panogah bodo določale obrsti na osnovna sredstva, amortizacijo, davke itd. Tako bodo postavile realne in pravilne pogoje za njihov nagel napredek. Z ustanavljanjem kmetijskih ustanov na svojem območju in pravilnim nagrajevanjem strokovnjakov isteje komune veliko pripomorejo k napredku in naglemu razvoju kmetijstva.

PLENUM REPUBLIŠKEGA ODBORA SINDIKATA GOSTINSKO-TURISTIČNE STROKE ZA SLOVENIJO

Po decentralizaciji gostinskih podjetij veliko povečanje prometa

Za kvalificirane natakarje in kuharje je lani opravilo izpite 400 delavcev

Višnja gora, 8. febr. — Danes popoldne je začel na Polževem svoje delo plenum republiškega odbora sindikata gostinsko-turistične stroke za Slovenijo, ki so ga udeležili izvoljeni člani iz vse Slovenije. V današnjih referatih so bili v sklopih obrisih nakazani najbolj pereči problemi, ki jih bodo morali člani v jutrišnjih razpravi temeljiteje obravnavati, nato pa napraviti določene sklepe.

Potrošnike že več let najbolj žuli vprašanje družbene prehrane. Za rešitev tega vprašanja so sindikalne organizacije gostincev predlagale, skupno z Gostinsko zbornico, naj ljudski odbori ustanovijo delavske restavracije, ki bi bile oproščene nekaterih družbenih obveznosti, gostinci pa jim bodo pri ustanavljanju pomagali z strokovnimi nasveti in ljudmi. Lani je bilo z izidom uredbe o gostinstvu urejeno eno najbolj perečih vprašanj, vendar predpis o decentralizaciji nekateri delovni kolektivi in ljudski odbori niso pravilno izvedli. Se vedno so primeri, da so združena vsa državna gostišča v enem podjetju, da se po decentralizaciji novih gostinskih podjetij in obratih opazi veliko povečanje prometa, izboljšanje kvalitete in porast samoiniciative delavcev, za lepo sobodo prostorov, za nižje cene in kulturne potrebe.

Rešitve čakajo sezonska podjetja in gostišča. Večina teh si ne more ustvariti zadosti sredstev za vzdrževanje obratov po sezoni in tako ostanejo uslužbenci brez zaposlitve. Sindikat gostincev se zavzema pri ljudskih odborih za rezervne sklade iz plačnih fondov, ki bi se uporabili za izvensezonski čas obratovanja.

Kar se tiče delavskega samoupravljanja so sindikalne organizacije gostincev storile precej za utrditev in osamosvojitve upravnih odborov in delavskih svetov, res pa je, da so bili primeri, kjer so upravniki odbori pozabili, da imajo ob strani svoje sindikalne organizacije, le-te pa niso bile na njihovi strani, kadar je bilo treba reševati važne probleme v podjetju.

Cepprav gostinske zbornice prvenstveno skrbijo za strokovno usposabljanje gostinskega kadra, so pa sindikalne organizacije le veliko pripomogle k lepim uspehom: lani so bili pri 13 področnih zbornicah tečajih za pridobitev kvalifikacije in 400 delavcev je opravilo izpit za kvalificirane natakarje ali kuharje. K temu še 9 tečajev za polkvalifikacijo in dva za vajence.

Referenti so nakazali probleme tudi še iz zdravstvene za-

stavkami, to pomeni, da mora delovna storilnost ustrežati znesku plač po tarifnih postavkah iz lanskega leta. Norme torej ni moč znižati (kakor ponekod poskušajo), marveč samo zvišati. Še več, sleherni znižanje norme bi bilo nezakonito in posledica bi bila uporaba sankcij za kršilce tega predpisa.

NAKNAĐNO POVEČANJE OBRAČUNSKEGA PLAČNEGA SKLADA IN DOLOČANJE RAVNI TARIFNIH POSTAVK

Na vseh dosedanjih sestankih in seminarjih o pripravljaju novih predpisov o plačah v gospodarstvu se je eno najpogostejših vprašanj glasilo, kako določiti raven tarifnih postavk v pravilniku za leto 1955. To je bilo zlasti sporno, ker so ljudski odbori po posebnem pooblastilu Zveznega izvršnega sveta lani ponekod zvišali obračunski plačni sklad celo do 20%. V napotkih Zveznega izvršnega sveta o načinu določanja tarifnih postavk v tarif-

nem pravilniku je rečeno, da je treba za določitev ravni tarifnih postavk za leto 1955 uporabiti obračunske plače, določene z zveznim družbenim planom za leto 1954. Gospodarskim organizacijam, ki jim je bil plačni sklad zvišan z odlokom l'udskega odbora, se tudi vrabunajo v osnovu za določitev ravni plače v letu 1955. Ta sklep predvideva tudi natančnejšo tehniko določanja ravni tarifnih postavk, pojasnjeno na konkretnih primerih. Odlok precizira tudi določanje postavk za nova delovna mesta, ki jih prej ni bilo v gospodarskih organizacijah.

KAKO SE DOLOČI VIŠINA POSAMEZNIH TARIFNIH POSTAVK

S posebnim napotkom je Zvezni izvršni svet predpisal, da se višina tarifnih postavk v pravilnikih izkaže s posebnimi tabelami. Določene so bile posebne tabele za vodilna delovna mesta, za delavce in uslužbence, in sicer posebej za vsak oddelek, obrat, delavnic ali drugo organizacijsko enoto. V tabelah je treba določiti razpon med najnižji in najvišji tarifnimi postavkami za določena delovna mesta po kategoriji strokovne izobrazbe, na pr. med najvišji in najnižji tarifnimi postavkami visokokvalificiranih delavcev in podobno.

Nadalje tarfina postavka predvideva razpon med najnižji in najvišji tarifnimi postavkami za najvišji in najnižji kategoriji visokokvalificiranih ključavničarjev in podobno. In na koncu, višina tarfne postavke se določa na podlagi elementov: strokovne izobrazbe, delovnih pogojev in odgovornosti za delo. Razen omenjenih tolmčenjen je Zvezni izvršni svet sprejel tudi novodoločeno sestavljanju dokumentacije o ravni tarifnih postavk za leto 1955, ki jo bo treba sestaviti na podlagi tarifnih pravilnikov in knjigovodstvenih podatkov. Za njeno točnost bodo osebno odgovorni direktor, predsednik upravne odbora in šef računovodstva.

Razen tega je Zvezni izvršni svet s posebnim navodilom o komisijah za plače v gospodarstvu natančno določil delo teh organov. Po teh predpisih imajo lahko komisije 3 do 11 članov, ki se tudi sicer ukvarjajo z vprašanjem plač. Komisija lahko zahteva od gospodarske organizacije poročilo o tarifnih postavkah, višini izplačanih plač, odstotkih izpolnitve norme, delovnem mestu v poslih, za katere so določene delovne norme ali pa ne. Račene delovne norme ali pa ne. Račene tega lahko komisija preverja odjansko stanje v gospodarski organizaciji in Narodni banki. Komisija je pooblašena, da predlaga rešitve vizijo tarifnih postavk, če ugotovi, da niso v skladu s proporcij družbenega plana, da odredi revizijo norm in tarifnih pravilnikov, da predlaga kaznovanje, če ugotovi kršitev uredbe itd. Razen drugih podrobnih predpisov o nalogah komisije za plače so določene tudi njihove ne-predsedne naloge.

IZ RAZPRAVLJANJA O PLAČNEM SISTEMU

Bolje za obe plati

Lani smo upravljenec izrekli prenekatero kritično besedo na račun plačnega sistema, ki ni spodbujal prizadevanj za večjo proizvodnjo. Lani smo upravljenec izrekli prenekatero kritično besedo na račun plačnega sistema, ki ni spodbujal prizadevanj za večjo proizvodnjo. Lani smo upravljenec izrekli prenekatero kritično besedo na račun plačnega sistema, ki ni spodbujal prizadevanj za večjo proizvodnjo.

Še več, sleherni znižanje norme bi bilo nezakonito in posledica bi bila uporaba sankcij za kršilce tega predpisa.

Referenti so nakazali probleme tudi še iz zdravstvene za-

stavkami, to pomeni, da mora delovna storilnost ustrežati znesku plač po tarifnih postavkah iz lanskega leta. Norme torej ni moč znižati (kakor ponekod poskušajo), marveč samo zvišati. Še več, sleherni znižanje norme bi bilo nezakonito in posledica bi bila uporaba sankcij za kršilce tega predpisa.

Referenti so nakazali probleme tudi še iz zdravstvene za-

stavkami, to pomeni, da mora delovna storilnost ustrežati znesku plač po tarifnih postavkah iz lanskega leta. Norme torej ni moč znižati (kakor ponekod poskušajo), marveč samo zvišati. Še več, sleherni znižanje norme bi bilo nezakonito in posledica bi bila uporaba sankcij za kršilce tega predpisa.

PREOBRAT V RAZPLETU FRANCOŠKE KRIZE?

Antoine Pinay naletel na ovire zaradi svoje prehudo desničarske usmerjenosti

(OD STALNEGA DOPISNIKA »BORBE«)

Pariz, 8. febr. — Četrti dan krize ni prinesel bistvenega napredka v naporih mandatarja Pinaya, da bi sestavil obljubljeno vlado »narodne sloge«, kakor je to še včeraj kazalo. Rekli bi celo, da je pripravljenost na verjetno ustanovitev Pinayeve koalicije radikalov in degolovcev nekoliko popustila.

V vrstah radikalov je prišlo do hudega spopada med krilom vodstvom Martinou Duplata in pristaši Mendès-Francea. Degolovci se zopet boje, da bi se Pinay med morebitno novo razpravo o pariških pogodbah uteg-

nil zavzeti za že pokopano EOS, proti kateri so se radikali tako srdito borili.

Degolovce, zlasti pa radikale, vsekakor ne bo oviralo, da ne bi sodelovali v Pinayevem kabinetu, v katere mima René Mayer mno-

go upanja, da postane zunanji minister. Toda število glasov, ki bi ga utegnili radikali in degolovci prinesli bodoči vladni koaliciji, se je dokaj zmanjšalo.

Pinay se tudi ne nadeja zadržno pozitivnega odgovora na ponudbo, ki jo je stavil socialistom za sodelovanje. Tisti, ki so odklonili vstop v Mendès-Franceovo vlado, očitno ne mislijo na to, da bi se kompromitirali s sodelovanjem v vladi, ki bo še bolj izrazito desničarska. To je tisto, kar dela skrbni tudi ljudskim republikancem, ki se drugače ne bi niti za hip obotavljali.

Pa še neki moment otežuje sodelovanje ljudskih republikancev v vladi. Kakor po navadi zahtevajo zase resor zunanjega ministrstva. Tvorec načrta EOS Robert Schuman naj bi po njihovem mnenju zamenjal Edgera Faurea. Degolovci pa nikakor ne marajo v Quay d'Orsayu preveč zaposlenega »Evropca«.

Videti je, da je René Mayer sedaj najprimernejša osebnost. Čeprav je zagovornik EOS, je glasoval tudi za pariške sporazume. Vprašanje pa je, ali se bodo ljudski republikanci odrekli vodstvu francoske zunanje politike.

Bogdan Pešić

Zahodni svet presenečen zaradi odstopa Georgija Malenkova

V Bonnu menijo, da je padec Malenkova voda na mlin zagovornikom nemške oborožitve

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Bonn, 8. februarja. Odstop Malenkova so sprejeli v nemških krogih kot največjo senzacijo ne le zato, ker je prišlo do njega dokaj nepričakovano, marveč predvsem zato, ker menijo, da bo neposredno in bistveno vplival na notranjepolitično vrenje v Nemčiji v zvezi z oborožitvijo. Čeprav vodilni politiki nečejo komentirati ne bodo videli, kako se dogodki opozicionalnih krogih menijo, da politiki.

Vladni predstavnik danes ni mogel dati uradnega komentarja bonnske vlade o moskovskih dogodkih. To pomeni, je poudaril, da vlada ne pripisuje tem dogodkom velikega pomena. Treba pa je počakati, kako se bodo stvari razvile. Kanceler Adenauer pa bo baje drevi govoril o spremembah v Moskvi na prvem javnem velikem mitingu, ki bo v Frankfurtu in s katerim bonnska vlada pravzaprav začne propagandno akcijo za pariške pogodbe in nemško oborožitve. V Bonnu menijo, da so današnje vesti iz Moskve znatno olajšale vladi boj za pariške pogodbe in nemško oborožitve.

Predsednik liberalnih demokratov Deller je označil odstop Malenkova kot znak zaostrenosti mednarodnega položaja. Njegov namestnik Euler je rekel, da so z današnjimi dogodki »razbiti iluzije o novi politični smeri SZ, ki so bile povezane z osebnostjo Georgija Malenkova. Zahodne države naj povzamejo iz tega tale sklep: strniti lastne sile in odkloniti vse spekulacije o pripravljenosti Moskve na sporazumevanje.«

Najmočnejša nemška stranka, Krščansko-demokratska zveza, bo komentirala moskovske spremembe preko svojega predsednika kancelarja Adenauerja na nočnejšem mitingu v Frankfurtu. Predsednik Socialnodemokratske stranke Ollenhauer je izjavil, da

»utegnejo biti moskovske spremembe zelo važne. O nadaljnjem razvoju še ni mogoče ničesar reči, zlasti še ni moč govoriti o vplivu teh sprememb na sovjetsko zunanjo politiko.«

Vodilni predstavniki sindikatov v Nemčiji razlagajo moskovske spremembe kot vrnitev na staro pot zaostritve, s čimer se je po njihovem mnenju »zmanjšalo upanje na združitev Nemčije preko pogajanj«.

DPA poroča, da v Berlinu v istem smislu komentirajo odstop Malenkova. Agencija poroča, da

vzhodnonemška vlada še ni določila stališča (do 16) in da je Ulbrichtova pisarna odklonila komentiranje tega dogodka, »ker je Ulbricht trenutno odsoten.«

V parlamentarnih krogih pomena spremembe v sovjetski vladi ne povezujejo z osebnostjo starega in novega predsednika, marveč menijo, da gre za dve politični smeri in da lahko zato pričakujemo tudi z Vzhoda »politično čvrste roke«, ki neposredno naliva vodo na mlin »zagovornikov politike čvrste roke« na Zahodu. S tem seveda narašča upanje pristašev »čvrste roke« v Nemčiji, zmanjša pa se upanje socialnih demokratov, ki zahtevajo konferenco štirih predoborožitvijo Nemčije in sploh ureditve spornih vprašanj s pogajanj. Če se bodo uresničile bojazni nasprotnikov pariških pogodb, tedaj res lahko govorimo, da je Moskva znatno pomagala uradni politiki, katere cilj je oborožitev Nemčije.

R. Vujović

V PARIZU SO DOMALA OSUPLI

Kriza vlade v SZ

zasenčila krizo v Franciji

Pariz, 8. febr. Vest o odstopu Malenkova je povzročila v Parizu iznenadenje, ki meji na osuplost. V političnih, diplomatskih in novinarskih krogih, ki so doslej budno spremljali razvoj francoske vladne krize, se je zanimanje preusmerilo na dogodke v Moskvi.

Čeprav sta odstop Mikojana v času zasedanja plenuma CK in ostra kritika »odklonov«, ki jo je Hruščev izrekel na račun tistih, ki zastavljajo kmetijstvo, jasno pričala o nesoglasjih »v kolektivnem vodstvu« in napovedovala zaostrenost spopada, niti v najdrznejših komentarjih ni

bilo govora o takem razvoju dogodkov.

»Monde«, ki je prvi izmed pariških časnikov objavil senzacionalno vest, ugiba v zelo umerjenem uvodniku takole: Odstop Malenkova je najbrž vsiljen. Mikojan je moral oditi iz istih razlogov kot Malenkov, kot »vulgarni marksizma« in pristaš »desnega odklona«. Hruščev, ki ima za seboj partijski aparat, je pridobil še voditelje vojske in policije, sklep o odstopu Malenkova je bil sprejet že v tajnem plenumu CK konec januarja. Prav zato so tudi tako naglo sklicali Vrhovni sovjet.

Bogdan Pešić

Zahteva pomožnega osebja slovenskih šol v Trstu

Trst, 8. febr. Pomožno osebje slovenskih srednjih šol v Trstu je poslalo vladnemu komisarju Palamari pismo, v katerem zahteva, naj bi ga — po dolgotrajnem čakanju — izenačili z ustreznim osebjem italijanskih šol v Trstu. Poglavitna zahteva je, da bi slovenskemu pomožnemu osebju pripoznali posebno mesečno doklado k plači, ki je prejema pomožno osebje italijanskih šol malone že leto dni.

Strelji na ameriška letala

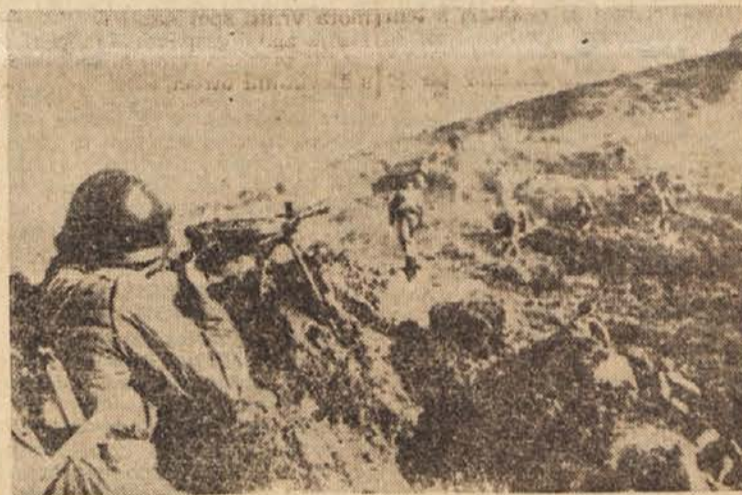
Tačen, 8. febr. (AP). Po poročilih, ki jih je prejelo poveljništvo ameriškega VII. ladjevja, je kitajsko protiletalsko topništvo na otoku Jikjangšan sinoči in davi streljalo na ameriška letala.

Ollenhauer na poti v London

Bonn, 8. febr. (DPA). Predsednik nemške socialnodemokratske stranke Ollenhauer je odpotoval danes v London, kjer bo sodeloval na seji tajništva Socialistične internacionale. Nemara bo navezal stike tudi s predsednikom indijske vlade Nehrujem, ki se muči v Londonu na konferenci Britanske skupnosti.

Džavaharlal Nehru in Vidja Pandit v gosteh pri angleškem zunanjem ministru Anthonyu Edenu

Boji na Jikjangšanu

V Washingtonu stikajo

za »skritimi« razlogi padca Georgija Malenkova

Washington, 8. febr. (AFP). Odstop predsednika sovjetske vlade Malenkova je povzročil tudi v Washingtonu veliko iznenadenje, nemar. še večje kot drugod v zahodnem svetu.

Presenečenje, ki ga izpričujejo prvi vtisi, komaj ublažuje dejstvo, da so nedavno izvedenci za sovjetska vprašanja v tisku omenjali možnost h. d. h. bojov med sovjetskimi voditelji za oblast. Takrat so opozarjali na nesoglasja med Malenkovom in Hruščevom. Toda tu poudarjajo, da je še prezgodaj, da bi se predstavniki Washingtona tako ali drugače izrekli o dogodkih v Moskvi.

Za sedaj si še niso na jasnem glede pravih razlogov, ki so Malenkova privedli do odstopa v zvezi s kritizirano kmetijsko politiko. Med drugim pravijo, da Malenkov, odkar je pred manj kot dvema letoma prišel h krmitu, dejansko ni utegnil neposredno vplivati na povečanje kmetijske proizvodnje v obsegu, kakor ga določajo sovjetski dolgoročni načrti.

Odstop je končno prišel v trenutku, ko je že precej kazalo, da je SZ sklenila, da bo s politike, te-

Prvi vtisi v Londonu

London, 8. febr. (AFP). Vest o odstopu Georgija Malenkova je docela presenetila britanske uradne kroge.

V Whitehallu se vprašujejo, kaj se skriva za presenetljivo »samokritiko« Malenkova pred Vrhovnim sovjetom. Dejstvo, da je bila podana v pismeni izjavi, še bolj povečuje skrivnost. Tudi se vprašujejo, ali je zdaj ogroženo načelo »kolektivnega vodstva« v sovjetski vladi. Britanske kroge naposled zanimajo posledice moskovskih dogodkov za mednarodni položaj na Daljnem vzhodu, zlasti pa v Evropi.

Na redni tiskovni konferenci je predstavnik Foreign Officea izjavil sar, da so od britanskega veleposlanika v Moskvi dobili poročilo o seji Vrhovnega sovjeta, ni pa hotel zavzeti nikakega stališča do odstopa Malenkova.

Z = A = D = N = J = [= F = O = R = M = O =] = V = [= S = T =] =

Hammarskjöldova pobuda

Zunanjepolitična komisija ameriškega senata je sprejela obrambno pogodbo med ZDA in Formozo

New York, 8. febr. (AFP). Generalni sekretar OZN Dag Hammarskjöld se je danes sestel s predstavnikoma ZDA, Anglije in Francije ter se z njimi razgovarjal o položaju na Daljnem vzhodu. Sodijo, da jih je seznanil z odgovorom predsednika kitajske vlade Ču En Laja na njegov poziv, naj sprejme pobudo Varnostnega sveta glede Formoze. Britanski predstavnik Dixon je objavil Hammarskjöldovo vsebino razgovorov med britanskim veleposlanikom v Moskvi in Molotovom.

Predstavnik ameriškega zunanjega ministrstva ni hotel tolaščiti poročil nekaterih pariških časnikov, da je SZ predlagala mednarodno konferenco o Formozi.

Ugledni predstavnik ameriškega obrambnega ministrstva je izjavil, da bodo ameriška letala, ki ščitijo ameriške ladje pri evakuaciji Tačenskih otokov,

pognala kitajska letala, če bi jih le-ta skušala napasti. Dodal je, da bi imelo vse to »popolnoma defenzivni« značaj in da ameriški bombniki ne bodo smeli napasti kitajske obale.

Zunanjepolitična komisija ameriškega senata je danes sprejela obrambno pogodbo med ZDA in Formozo, po kateri se je Amerika zavezala, da bo branila ta otok. Pogodbo so sklenili z 11 proti 2 glasovoma. Proti pogodbam sta glasovala neodvisni senator Morse in republikanec Langer. Senat bo o ratifikaciji te pogodbe razpravljal v sredo. Ratificirali jo bodo, če se bo dve tretjini poslancev odločilo za pogodbo.

Isti predstavnik je dodal, da je zunanje ministrstvo prejelo od ameriškega veleposlanika v Mo-

skvi Charlesa Bohlena poročilo o spremembah v sovjetski vladi. Washington, 8. febr. (Reuter). Poveljstvo ameriškega sedmega ladjevja je danes sporočilo, da so zaključili z evakuacijo civilistov s severnega Tačena in da zdaj nadaljujejo evakuacijo južnega Tačena.

Demonstrativna stavka tržaških kovinarjev

Trst, 8. febr. (Tanjug). Po podatkih, ki jih je danes objavil tržaški tisk, je v včerajšnjih tri ure trajajoče stavke kovinarjev, zaposlenih v Združenih jadranskih ladjedelnih in v Tržaškem arzenalu, sodelovalo približno 80% delavcev. Kovinarji so stavkali, da bi tako podkrepili svoje zahteve za zvišanje mezd.

Molotov obtožuje Zahod

Zunanje ministrstvo ZDA še noče tolaščiti odstopa Malenkova

Moskva, 8. febr. (R). Zunanji minister SZ je na današnji seji Vrhovnega sovjeta najprej govoril o nemškem problemu in poudaril, da združitev Nemčije ne smejo spraviti z dnevnega reda mednarodnega dogajanja, ker je v tem osnovni problem miru v Evropi. Grajal je pariške pogod-

be, o katerih je dejal, da so naperjene proti koristim miru in največja ovira za združitev Nemčije, kateri onemogočajo, da bi že letos izvedli v tej državi svobodne volitve. Zatem je Molotov govoril o Daljnem vzhodu, pri čemer je obtožil ZDA, da se vmešavajo v notranje zadeve Kitajske, zaradi česar je prišlo do zadnjih zapletov. Svoje poročilo je končal s pozivom, da ne smejo opustiti prizadevanj za utrditev miru na svetu.

Po govoru Molotova so prekinili sejo Vrhovnega sovjeta, ki se bo znova sestel jutri in nadaljeval razpravo o zunanjih politikah.

Washington, 8. febr. (AFP). Predstavnik ameriškega zunanjega ministrstva je na današnji tiskovni konferenci pred izredno velikim številom novinarjev izjavil, da »ministrstvo za zunanje zadeve sodi, da ne bi bilo primerno v tem trenutku tolaščiti odstopa Malenkova«.

Nočne brzotavke

HANOJ — Zadnja skupina severnotnamske vojske se je umaknila iz Južnega Vietnama.

PARIZ — Radikalnosocialistična parlamentarna skupina se je odločila, da bo sodelovala v novi vladi Antoina Pinaya. Nasprotno pa je francoska socialistična stranka zavrnila sodelovanje v vladi. Čeprav jim je Pinay ponudil nekaj ministrstev »gospodarskega ali socialnega značaja«.

LONDON — Zadnje sejo konferencie predsednikov vseh Britanske skupnosti narodov so zaključili ob 17.40 popoldne.

MOSKOVSKI KOMENTARJI OB PADCU GEORGIJA MALENKOVA

Zaostalost kmetijstva

datira še iz časov, ko je bil Malenkov v okviru sovjetskega CK odgovoren za to gospodarsko panogo

Moskva, 8. febr. (Tanjug). Odstop predsednika vlade Malenkova, ki ga je danes sprejel Vrhovni sovjet in obrazložitev, ki jo je predsedujoči Volkov prebral na zasedanju obeh dokritiko stanja v kmetijstvu, ki je prvi sekretar KP Hruščev izrekel na zasedanju plenuma CK v dnehu od 25. do 31. januarja. Plenum je sprejel resolucijo, v kateri je poudarjeno nezadovoljivo stanje v kmetijstvu, zlasti v živinoreji, in ki terja ostre ukrepe za zboljšanje kmetijstva na moderni podlagi.

V referatu je Hruščev ostro kritiziral voditelje ministrstva za kmetijstvo, ministrstva za avtomobilsko industrijo in industrijo kmetijskih strojev, ni pa omenil predsednika vlade, ki je bil prej vrsto let odgovoren za kmetijstvo v CK KP. Hruščev pa je poudaril, da zaostalost v kmetijstvu datira iz prejšnjih časov in da je bil šele v zadnjem času dosežen znaten napredek v nekaterih kmetijskih panogah, zla-

sti pri osvajanju nove plodne zemlje.

Zanimivo je, da je bila še v proračunski razpravi Vrhovnega sovjeta poudarjena vloga težke industrije v razvoju celotnega gospodarstva SZ, pred tem pa so v tisku ostro napadli nekatere ekonomiste, ki so zanikali potrebo po nadaljnjem prvenstvu težke industrije. V izjavi o odstopu je Malenkov še danes poudaril pomen težke industrije tudi za splošen razvoj kmetijstva.

Odstop Malenkova spravljajo v zvezo s sklepi zadnjega plenuma CK o modernizaciji važnih panog kmetijstva, pa tudi s poudarjeno posebno orientacijo v nadaljnjem razvoju težke industrije.

Tu tudi poudarjajo, da je Hruščev v svojem referatu poudaril, da morajo imeti v kmetijstvu glavno besedo strokovnjaki, ki dobro poznajo svoj posel in ki bi jim bilo treba dati širša pooblastila.

Ob zbirki »KMEČKE KNJIGE«

Najpomembnejša je »Zgodovina slovenskega naroda«, ki bo izhajala sedem let

Prav te dni razpočila založba »Kmečka knjiga« zadnje izvide svoje letošnje knjižne zbirke po naši deželi. Razpošiljanje se je precej zavleklo, a upajmo, da zaradi tega za zbirko ne bo nič manj zanimanja. Mnogo ljudi je namreč letos ostalo brez knjig Prešernove družbe, ker so se zanašali, da jih bodo pač lahko kupili ob izidu. Tokrat so se zamudniki v svojih računih uštehi — knjigarne jim z zbirko Prešernovih knjig ne morejo več postreči. Na letni seji glavnega odbora Prešernove družbe je bilo — kakor smo že poročali — sklenjeno, da je potrebno ugotoviti etično disciplino tako, da bodo člani naročili knjige za naslednje leto kar ob prejemu vsakoletne zbirke, najpozneje pa do 1. aprila, če jih bodo hoteli imeti po članski ceni. Nobena skrivnost ni, če povemo, da stane ena zbirka Prešernovih knjig 642 din, medtem ko jo član prejme za 240 din, to se pravi, da dobi knjige dejansko v dar. Ta dar pa omogočajo ustanovni in podporni člani, naši delovni kolektivi, ki se zavedajo, kakšne koristi ima naša skupnost od dobre knjige.

Zamudnikom je letos na sroču na razpolago še zbirka »Kmečke knjige«. Ta mlada zbirka, ki pa je že precej prodrla na vas, je izšla letos zadnjič. Založba »Kmečka knjiga« in Prešernova družba v Ljubljani sta se namreč sporazumeli, da se zbirka »Kmečke knjige« združi s tisto Prešernove družbe, to pa v prepričanju, da Prešernova družba lahko opravi s svojo knjižno zbirko na vasi tisto kulturno vzgojno delo, ki ga je po svoji poti hotela doseči založba »Kmečka knjiga«. S tem v zvezi je bil tudi predstavnik »Kmečke knjige« po sklepu seje glavnega odbora Prešernove družbe kooptiran v tajništvo Prešernove družbe.

Če pogledamo na letošnjo zbirko »Kmečke knjige« (naklada 15 tisoč izvodov), ji moramo priznati poleg lepe opreme tudi prijetno vsebinsko pestrost, prilagojeno kmečkemu slovenščini. Med štirimi knjigami je na prvem mestu koledar, nato sledi leposlovna knjiga, temu poljudnoznanstvena Zgodovina slovenskega naroda, zadnja

knjiga pa razširja poljedelstvo obzorje s praktičnim berilom.

»Koledar« »Kmečke knjige« za leto 1955, ki ga je uredil Ignac Koprivec, zaglavlja zanj pa napravil Ivo Seljak-Copič, je čitanka, ki skuša nuditi vsakomur nekaj. Upajmo, da je imelo uredništvo pri izbiri srečno roko, saj je na 208 straneh zbrano raznovrstno gradivo: poleg pesmi ((Kajetan Kovič, Tone Pavček, Ciril Zlobec) in leposlovnih sestavkov (Ferdo Godina, Ivo Zorman in drugi) je tu nekaj slikov iz naše kulturne preteklosti (Ob 125-letnici rojstva Janeza Trdine, Slikar Anton Azbe, Slavko Osterc), potem pa sledi rubrika »KaleNDAR po svetu«, kjer so članki o političnih dogodkih zadnjega leta, o nemirni deželi faraonov, pomešani z različnimi zanimivostmi, zgodovinskimi člankom pa se pridružujejo opisi dosežkov so-

noveli, prva je »Novidna steza«, druga »Za rojstni dan«. Obe noveli sta iz časa narodnoosvobodilnega boja. Koprivec je v teh novelah skušal precej drugače oblikovati svoje junake kot smo ga doslej poznali. Njegovo pisanje je tu psihološko bolj poglobljeno in stilistično bolj dognano in čeravno se ne moremo otresti vtisa, da so nekateri dogodki v novelah precej skonstruirani, pa vendar lahko rečemo, da fabulativna napetost v obeh zgodbah ni sama sebi namen, temveč učinkuje s svojo lagodno realistično pripovedjo, ki gre za tem, da si krči pot do globljih človeških znanj. Mislim, da ob tej Koprivčevih knjigi lahko zabeležimo pisateljski napor, da bi premagal nekatero slabost svojega doseganega pisanja. Zato je knjiga »Novidna steza« na predek v njegovem pisanju. Mislih,

Grafenauer, obravnava obdobje pred naselitvijo Slovencev v sedanji domovini in njihovo naselitvev tja do uveljavljenja frankovskega fevdalnega reda. Zgodovina pa v tem delu ni prikazana kot navajanje suhih zgodovinskih dogodkov in letnic, ampak kot živahno pisan prikaz okoliščin, ki so določene zgodovinske dogodke povzročile. Zgodovina bo obsežno obravnavala gospodarski in družbeni razvoj, ki ga pa ne bo samo opisovala, temveč tudi razlagala. Odlošitev založbe, da bo izdala to obširno delo, je treba le pozdraviti.

Četrta knjiga zbirke »Kmečka knjiga« so letos »Pomenki o krmiljenju živine«, ki so jih napisali dr. Marjan Pavšič, ing. Oton Muck, ing. Erik Elsoit in ing. Jože Feruš. Izdajanje kmetijske strokovne literature je in ostane prva skrb »Kmečke knjige«. Tudi ta, s številnimi ilustracijami opremljena knjižica bo s svojo izrazito praktično vrednostjo dosegla svoj namen — pomagati našemu kmetovalcu do boljšega in večjega kosa kruha.

Oto Gliha: Iz luke v Rovinju

dobne tehnike, gospodarstva itd. Posebno poglavje nam govori o razvoju gije, o sončni luči kot viru energije, o nastanku življenja na zemlji in o proučevanju morja. Tudi kmetovalcem je posvečenih precej strani. Članki o vinogradništvu, prašičerehji, krhu, živalskih boleznih s kratkimi navodili za prvo pomoč bodo našli hvaležne bralce, koledar pa tudi ni pozabil na kmečke gospodinjice, na šale in na križanko. Skratka — koledar, čigar težiče je na zanimivem, poučnem in vzgojnem branju.

Leposlovnih del zbirke predstavlja tokrat knjiga pisatelja Ignaca Koprivca »Novidna steza«, o kateri je naš list že poročal. Tu pripomnimo še, da obsega knjiga dve daljši

da bodo bralci radi štali to novo izvorno delo domačega pisatelja.

Tretja knjiga zbirke je gotovo najimembnejša. »Kmečka knjiga« se je namreč odločila, da bo v sedmih letih izdala obširno poljudno znanstveno delo »Zgodovina slovenskega naroda«. Po dolgih desetletjih, kar je izhajala Grudnova Zgodovina, ki jo je naše ljudstvo rado prebralo, bo »Zgodovina slovenskega naroda«, ki jo je začela izdajati »Kmečka knjiga«, prva kolikor se da ljudsko napisana študija o življenju naših prednikov in o okoliščinah, v katerih so živeli. Vsako važnejše obdobje bo obravnavano v posebnem zvezku. Letošnji prvi zvezek, čigar avtor je naš pri- znani zgodovinar univ. prof. dr. Bogo

deksov je iz Kopitarjeve zapuščine. Posamezni rokopisi predstavljajo prave krasotne knjige na pergamentu, okrašene z iluminacijami, ter vezane v usnje ali les. Razstavljen je tudi rokopis, kjer se prvič pojavijo slovenska koledarska imena za mesece. Razstavni prostor pozivljajo na stenah kot dekoracije kopije fresk iz Suhe, Križne gore, Visokega pri Kureškcu, Crngroba in Vrzdca. Na zanimivo in pomembno razstavo, ki bo odprta do 18. februarja, opozarjamo kulturno javnost.

Razstava srednjeveških rokopisov Slovenije

Ljubljana, 8. febr. — Danes, na slovenski kulturni praznik, je bila v okviru proslav Prešernovega tedna odprta v dvorani Narodne in univerzitetne knjižnice razstava srednjeveških rokopisov Slovenije. Zbrane goste, med katerimi so bili tudi predsednik univerzitetnega sveta tov. Boris Zihert, generalni sekretar Slovenske akademije prof. Milko Kos, rektor univerze prof. Anton Kuhelj s prorektorjem dr. Franom Zvitrom, lepo število znanstvenih in kulturnih delavcev ter zastopniki tiska, je pozdravil v imenu Narodne in univerzitetne knjižnice prof. Pavle Kalan, samo razstavo pa je sumarično prikazal prof. Alfonz Gspan, vodja rokopisnega oddelka, ki je razstavo tudi uredil. Na koncu svojega predavanja je opozoril na nujnost, da se pri nas posveti vsa skrb temu, da bi srednjeveške rokopise z našega ozemlja čimprej zbrali in jih skrbno hranili kot našo dragoceno kulturno dediščino.

Razstava srednjeveških rokopisov nam prikazuje najstarejše pisne tvo na Slovenskem ter ji je služilo za osnovo Kosovo delo o srednjeveških rokopisih na Slovenskem. Ekspoziti so raztežajo časovno od 9. do 15. stoletja. Med njimi so rokopisi iz Stične, Bistre in drugih samostanov, mnogo ko-

Razstava jugoslovanske grafike v Belgiji

Bruselj, 8. febr. (Tanjug). V najstarejšem belgijskem mestu Tongre so danes odprli razstavo jugoslovanske grafike, ki je nedavno v Bruslju dosegla velik uspeh. Otvoritvi razstave so prisostvovali guverner pokrajine, predstavniki belgijskega prosvetnega ministristva in vrsta drugih uglednih osebnosti, kakor tudi jugoslovanski poslanik v Bruslju Marian Barišič.

Prešernovi nagrajenci med študenti

Danes ob 11. uri dopoldne je bila v Zbornični dvorani Univerze v Ljubljani majhna interna slavnost, ki so se je udeležili predstavniki proforskega zbora in večja skupina študentov Univerze in visokih šol. Rektor Univerze tov. prof. dr. inž. Anton Kuhelj je razdelil nagrade študentom — letošnjim Prešernovim nagrajencem.

- Nagrajeni so bili iz:
- Prirodoslovno-matematične in filozofske fakultete**
 - Prirodoslovno-matematični oddelki:**
 - Sanda Callari-Kornhauser: nagrada: 15.000 din — tema: Kemijska problematika alkaloidov iz droge sedomajne droge.
 - Rajko Pavlovec: nagrada: 15.000 din — tema: Eocenska favna iz okoličnice Drišja v severni Dalmaciji.
 - Lea Kralj-Črček: nagrada: 15.000 din — tema: Vpliv prehrane, telesne gradnje in socialnega izvora na starost ob menarhiji.
 - Franč Sušnik: nagrada: 15.000 din — tema: Vegetacija in flora Uršlje gore.
 - Stanko Polajnar: nagrada: 15.000 din — tema: Regionalno geografski

opis doline Kokre s posebnim podudarkom na antropografski razvoj področja. Cafuta, Milena Pavlovič, Zlata Ževnik: nagrada: za časno delo 30.000 din — tema: Biocenozi zgorjega litorala okolice Rovinja. Ludvik Olas: nagrada: 12.000 din — tema: Razvoj sezonskega ribanja v Prekmurju.

Zlata Pšilar: nagrada: 12.000 din — tema: Agrarno-geografska analiza vasi: Mavčice, Podreča, Prače, Jama in Breg.

- Filozofski oddelki:**
 - Iva Sebotnjak: nagrada: 15.000 din — tema: Sotipio Slataper.
 - Jože Zontar: nagrada: 15.000 din — tema: Zemljiško gospostvo Brdo pri Kranju v drugi polovici 18. stoletja.
 - Atilij Bakar: nagrada: 15.000 din — tema: Barok v pridržah Janeza Svetokriškega.
 - Tatjana Bregant: nagrada: 12.000 din — tema: Stanje slovenske arheologije v Sloveniji.
 - Nevena Dolanc-Jamnik: nagrada: 12.000 din — tema: Dramatika dr. Lojza Kraigherja.
 - Jože Štepec: nagrada: 12.000 din — tema: Miha Kestelico (1796-1868) pesnik in ustanovitelj Kranjske Obščine.
 - Antonija Metelko: nagrada: 12.000 din — tema: Fran Levstik: Otroške igre v pesenah.
 - Sonja Ravnlj: nagrada: 9.000 din — tema: Promet z nepravilnimi v Kotoru v začetku 14. stoletja.

Pravno-ekonomske fakultete

Pravni oddelki:

- Bojan Zabel: nagrada: 12.000 din — tema: Nürnberški proces in mednarodno pravo.
- Miha Špiček: nagrada: 12.000 din — tema: Pojem javni interes.

Fakultete za agronomijo, gozdarstvo in veterinarstvo

Franč Mengušar: nagrada: 12.000 din — tema: Vpliv pesticidov na rezultate štetja mikroorganizmov.

Tehniške fakultete:

- Stane Škarja: nagrada: 15.000 din — tema: Gradnja tovarna za vinsko kislino, tartrate ter kazein in kazeinske preparate v Ilirski Bistrici.

Akademije za upodabljanje umetnosti:

- Janč Bernik: nagrada: 15.000 din — sliki: Tihotižje — olje, Zenski portret — olje.

Kulturne beležke

DRAMSKI KVARTET RADIO BEOGRADA GOSTUJE V ZAGREBU, LJUBLJANI IN REKI

Dramski kvartet Radio Beograda — Mata Milošević, Marija Crnobori, Viktor Starčević in Ljubisa Jovanović z režiserjem Miro Trulović, ki je januarja uprizoril v Beogradu Shavovo filozofsko komedijo »Don Juan v peklu«, je bil povabljen na gostovanje v Zagreb, Ljubljano in Reko (13., 14. in 15. februarja). Dramski kvartet bo v Ljubljani nastopil v Mestnem gledališču.

NOVA REVILJA PRIPADNIKOV MADŽARSKE NARODNE MANJŠINE

V Subotici je te dni izšla prva številka revije »Vishang« (Odmev). To vilka revija je književnost in umetnost je revija za književnost in umetnost je začela izdajati skupina mladih pisateljev, pripadnikov madžarske narodne manjšine. Revija bo izhajala mesečno.

Izdajanje in širjenje mladinske literature

V zveznem svetu za vzgojo in skrb za otroke sodijo, da je treba na področju izdajanja, zlasti pa propagiranja dobre mladinske književnosti, za otroke in mladinsko književnost, v kateri so književni pedagoški in družbeni delavci. Predsednik komisije je književnik Tone Seliskar. Komisija pripravila katalog v književnosti pripravila katalog v literaturi po podrobno prikazana izdajanja in pedagoška vrednost objavljene knjig. Razen tega komisija popolnje vse otroke knjige, ki so izšle od konca vojne dalje, da bi tako jasne spoznala zanimanje otrok za posamezne pisatelje, razmerje med izdajanjem del med domačimi in tujimi pisatelji, kakor tudi založniško politiko.

Svet za vzgojo in skrb za otroke ima stike tudi z nekaterimi mednarodnimi organizacijami, ki se ukvarjajo z izboljšanjem mladinske dejavnosti za otroke in mladino v mednarodni in pestaloznanstven in književni in mednarodna mladinska knjižnica v Münchenu.

Nekaj novosti Narodne in univerzitetne knjižnice

- Duhamel G.: Les plaisirs et les jeux. Paris 1948. (F 78/1954).
- Foerster H.: Mittelalterliche Buch und Urkundenschriften auf 50 Taf. mit Erläuterungen und vollständiger Transkription. Bern 1946 (II 117 288).
- Foerster H.: Urkundenlehre in Abbildungen. Bern 1951. (II 177 289).
- Karst J.: Armeno-Pelagica. Geschichte der armenischen Philologie... Heidelberg 1930. (II 382-2).
- Kautsky B.: Teufel und Verdammte. Wien 1948. (120 444).
- Kobald K.: Beethoven. Seine Beziehungen zu Wiens Kunst und Kultur, Gesellschaft und Landschaft. 33-40. Tsd. Neubearb. Zürich (f.d.) 1953. (121 383).
- Kobald K.: Franz Schubert. (32-41. Tsd.) Zürich (f.d.) 1948. (121 386).
- Lengyel L.: Chefs-d'oeuvre des monnaies grecques. Montrouge 1952. (III 118 049).
- Lydenberg H. M. & J. Archer: über die Pflanz und das Aussehen von Blichera. Hamburg 1953. (R 121 409).
- Macginitie H. D.: Fossil Plants of the Florissant Beds, Colorado. Washington 1953. (II 116 651).
- Mommsen W.: Grösse und Versagen des deutschen Bürgerturns. Stuttgart 1953. (121 302).

Pijte **BOROVNIČEV BISER** ki je bogat na aromatičnih sadnih kislinah, železu, barvilu in redilnih soleh. Proizvod **CELEIA-SAD**

Hotel ROMAN VICKI BAUM Šangaj

pozneje, ko bom zahajal v družbo. Tukajšnji fantje ne nosijo svilenih srajc. Meni pa so zelo všeč. Te objema

Tvoja mala velika riba.

In:

»Ljuba Mamo: pišem Ti iz poletnega taborišča, kamor me je poslal Daddy. Taborimo v Sierr, devet tisoč čevljev visoko, in tu so velika drevesa, ne takšna kakor v Los Angelesu, ki jih je treba kupiti in posaditi, marveč prava, velika. Spimo v šotorih in zvečer zakurimo taborni ogenj in prepevamo. Bil sem tudi na izletu, tri dni smo jahali in spali v spalnih vrečah. Daddy pravi, da bo morda kupil kočjo v gorah, če pojde z njegovim Bonusom vse po sreči, potem bi čez nedeljo lahko bili zmeraj pri drevesih. Celo potok teče tu, le da je zdaj usahnil, toda do junija je voda v njem. Spominjam se slapa, ki sem ga videl, ko sem bil še majhen. Se tri leta šole, potem pa se bom morda smel odpeljati na Havaje.«

In brzojavka:

»Zelo nesrečen stop ne smem odpotovati oče bolan.«

Henry Taylor je prvič začutil želodčne čire ravno takrat, ko je Frank zapustil srednjo šolo. Gospa Henleyjeva je imela fikšno idejo, da so najboljšje zdravilo diete, in ker so se pojavile v Ameriki vsak mesec nove diete, je bilo njeno življenje polno vsebine in pobud. V hišo so prihajale v procesiji razburjene zamorske kuharice in spet odhajale, užaljene in ogorčene spričo vsega, kar so zahtevali od njih. Surova, neslana hrana, s proteini bogata in s proteini revna hrana, mlečna in maslena dieta, bananova dieta, paradižnikova dieta. Cel teden so jedli samo neslano in nezabeljeno sočivje, naslednji teden pa zrezke, od katerih je še kapljala kri.

Zdaj pa je bil Daddy bolan in dietni zdravnik ga je začel zdraviti. Toda čutil je bolečine, jel je hušati in delati ni več

mogel; v Pacific Sugar and Molasses Co. so poklicali njegovega naslednika, najprej samo začasno, potem pa za stalno. Henry Taylor je izgubil službo ali pa jo je odpovedal. Prevzel je zastopstvo neke zavarovalnice. Tako je lahko delal, če se je post- čutil dobro, ali pa izpregel, kadar je dobil napade. Razen tega je špekuliral na borzi kakor vsakdo, da je imel še postranski zaslužek. Frank ni mogel oditi v Yale, kakor je bilo že zdavnaj sklenjeno, marveč se je vpisal na državno univerzo v Los Angelesu in stanoval doma. Za tolažbo mu je oče podaril prastar arto za petdeset dolarjev, ki ga je Frank prepleskal s svetlozeleno barvo in se ponosno vozil z njim na univerzo.

Gospa Henleyjeva je začela junaško in zagrizeno varčevati: sama je hodila v kuhinjo in pripravljala za moža korenjev pire s špinačo. »Moja mati je bila rojena Stanwick.« je dejala postrežnici. Da je Frank naposled vendarle vstopil v društvo svojega očeta, v elegantno Sigmö Alfö Epsilon, za to se je moral zahvaliti gospe Henleyjevi in njenemu družabnemu častihlepu, ki se je raztegnilo celo na pastorka.

V srednji šoli je bil priljubljena osebnost, zvezda nogometnega moštva; pisal je kratka zabavna poročila za šolsko pismo in dekleta so se ozirala po njem, mu stiskala v žepce pisemca in risala v svoje beležnice srca z njegovima začetnicama. Na univerzi ni bil nič, novinec, ki se je moral ubadati, slušatelj kemije, ki se je moral učiti najdolgočasnejših začetnih osnov, Niče, ki je moralo šele dokazati, kaj tiči v njem. Odločil se je bil za kemijo, ne da bi bil posebno nadarjen zanj, marveč ker je Daddy menil, da največ obeta. Tudi pokanje in poskušanje v laboratoriju srednjemu študentu, kjer so ga likali in polirali ter pripravljali na ples ob petkih. Plesal je togo in držal dekleta previdno od sebe, ker so se mu zdela sila krhka.

Za božič je prišel paket z darili za Franka in Dot, ukeleles in kandirani orehi, groteskne japonske lutke, svilene kitajske pižame, cell zaboji eksotičnih igrač. Frank je nosil pisma s seboj, ko da so ljubavna, in z dejstvom, da ima mater, je ravnal ko z nekakšno skrivno in zamolčano ljubavno zadevo. Sédel je tudi za mizo in odgovarjal na njena pisma, nerodno in šolarsko.

»Ljuba Mamo, zahvaljujem se Ti za lepa darila in pisma. Zdaj sem samo še dva palca manjši od Daddyja, in on pravi, da mu bom zrasel čez glavo. Poleti grem večkrat s prijatelji na obalo plavat, toda tu so valovi preveč ploščati, tako da jih ni moč jahati. Imamo zabavni park in vodni tobogan in to nam je v veliko veselje. Takoj ko bom nehal hoditi v šolo, Te obiščem na Havajih.«

Alli:

»Ljuba Mamo, zdaj sem stranski branilec v šolskem moštvo in zadnji petek smo premagali H. B. S., sedem proti trem, jaz sem zabil gol, škoda, da nisi bila navzoča. Svilene srajce, ki si mi jih poslala, so krasne, toda gospa Henleyjeva pravi, naj jih prihranim za

**MALI
LEKSIKON**

Kateri proizvod Zemlje je najbolj vroč?

Kateri naš zgodovinar prvi omenja smučanje?

Kje je največje in kje najgloblje jezero?

Vulkanska lava je najbolj vroč proizvod Zemlje. V trenutku, ko bruhne iz vulkanske žrela, znaša njena temperatura 1200 do 1650 stop. C. Dokler ne prodre zemeljske skorje, se imenuje žareča masa v Zemlji magma (grški izraz). Sestavljena je iz vseh snovi, kar jih nahajamo v zemeljski skorji, vmes pa so plini in para. Ko bruhne iz zemlje, jo imenujemo lavo. Iz nje izpuštevajo plini in para. Ko se lava ohladi, se izkristalizirajo iz nje rude in tako postane eruptivno kamenoje. Lava je zelo dobro sredstvo za konzerviranje.

Prvi naš zgodovinar, ki omenja smučanje je Valvasor (1647-1693), ki se je razen zgodovine ukvarjal tudi s topografijo in etnografijo. V svoji leta 1689 izdani knjigi opisuje običaje slovenskih kmetov. V beležki o smučanju opisuje, kako kmetje na Blokah uporabljajo smučke. Smučanje je zelo staro. Omenja že grški pisatelj Strabo v 8. letu pred našim štetjem. Strabo piše, kako se kavkaški narodi smučajo po snegu. V novem veku prvi omenja smučanje švedski pisatelj Olafus Magnus leta 1550 v knjigi »Zgodovina severnih narodov«. Od leta 1770, ko so bile v norveškem mestu Kristianiji (po njem se imenuje smučski lik) prve smučarske tekme, se je ta šport zelo razvil. Izoblikovali sta se dve smučarski šoli: norveška in alpska. Pri nas se je začelo moderno smučanje razvijati v začetku našega stoletja (Slovenija in Hrvaška in prve tekme so bile šele leta 1913 v Mrkopolju na Hrvaškem).

Največje slano jezero na svetu je Kaspijsko (imenovano tudi morje). To jezero meri 433.000 kvadratnih kilometrov. Največje sladkovodno jezero je gorje na meji med Kanado in ZDA, ki meri 83.000 km². Največje evropsko jezero je Ladoško (18.130 kvadratnih kilometrov), v Jugoslaviji pa Skadrsko (369 kvadratnih kilometrov). Najbolje jezero na svetu je Bajkalsko v vzhodni Sibiriji (141 ml). Naša jezera delimo v ledeniška (Blejsko, Bohinjsko, Plavško, Kranjsko, Pilitiško, Cerkljansko, Mostarsko, Skadrsko in Prokljansko) kotlinska (Ohridsko, Prespansko in Dojransko) ter rečna (Palić in Kusand).
Največje slano jezero na svetu je Kaspijsko (imenovano tudi morje). To jezero meri 433.000 kvadratnih kilometrov. Največje sladkovodno jezero je gorje na meji med Kanado in ZDA, ki meri 83.000 km². Največje evropsko jezero je Ladoško (18.130 kvadratnih kilometrov), v Jugoslaviji pa Skadrsko (369 kvadratnih kilometrov). Najbolje jezero na svetu je Bajkalsko v vzhodni Sibiriji (141 ml). Naša jezera delimo v ledeniška (Blejsko, Bohinjsko, Plavško, Kranjsko, Pilitiško, Cerkljansko, Mostarsko, Skadrsko in Prokljansko) kotlinska (Ohridsko, Prespansko in Dojransko) ter rečna (Palić in Kusand).

ZDA so dobile največjo vojno ladjo sveta

Letalonosilka »Forrestal« je dolga nad 300 m in njena posadka bo štela 3500 mož

Ameriška vojna mornarica je dobila novo, največjo letalonosilko sveta »Forrestal«, na katero je po pravici ponosna. Zato ni čudno, da je bila združena njena splovitev z velikimi svečanostmi in sedmimi dolgimi nagovori. Krstili so jo s slatino. Na morje sta jo potegnili iz subega doka dva vlačilca, in sicer v ustju reke James pri Newport Newsu v Virginiji. Gre pravzaprav za ogrodje, ker bodo morali novo letalonosilko šele opremiti.

Celo za ameriške razmere je bila zgraditev te letalonosilke nekaj posebnega, saj so morali premagati velike ovire in hud odpor. Gre za največjo vojno ladjo, Angleški mornariški oficirji pa pravijo, da »Forrestal« ni največja vojna ladja na svetu, ker sta »Queen Mary« in »Queen Elisabeth« še večji. Obe sta narejeni tako, da bi ju lahko v primeru vojne uporabljala tudi vojna mornarica za prevoz čet. Toda nova ameriška letalonosilka je daljša, večja in širša od vseh dosedanjih vojnih ladij. Notranja moč tega plavjočega vzletišča za reaktivna letala je naravnost presenetljiva. Njena dvigala bi lahko dvignila z n.orskega dna štiri velike lokomotive. Z njenega krova se bo lahko v nekaj minutah dvignilo sto reaktivnih letal.

Letalonosilka »Forrestal« bo imela 3500 mož posadke in po morju bo lahko plula leto dni, ne da bi se ustavila v kakem pristanišču ali da bi morala s pomočjo ladje prevzeti gorivo, strelivo in živila. Samo nečesa ne bo zmogla, namreč pluti skozi Panamski prekop, najvažnejšo strateško vodno pot Amerike, ker je prevelika. Ta ovira je imela v več let trajajočem boju za novo letalonosilko samo podrejeno vlogo, kajti bil se je boj med mornarico in letalstvom, ki je imel drugačno ozadje, kakor so strateška vprašanja.

ODPOR VOJNEGA LETALSTVA

Ze ob koncu druge svetovne vojne je sprožil admiral Chester Nimitz misel ameriške vojne mornarice, da bi dobila orjaško letalonosilko, »plavajoči Gibraltar«. Ko se je Trumanova doktrina šele razvijala, je dobil mornariški minister John Sullivan denarna sredstva za 60.000

tonsko letalonosilko, ki bi jo ZDA uporabile predvsem v vojni z atomskimi bombami. Temu dovoljenju so takoj sledili srditi napadi na obrambnega ministra Forrestala, ki so mu odpovedali živci, da se je odločil za samomor. Truman je sicer dovolil zgraditi novo letalonosilko, toda odpor vojnega letalstva, ki meni, da bi lahko samo zmoglo vojno atomskimi bombami s težkimi bombniki B-36, je bil čeda. Je hušji in uspešnejši, dokler se niso pojavili med vojno na Koreji dvomi glede odločitve v zraku in dokler ni tornado v Texasu v nekaj urah uničil celega zračnega ladjevja letal B-36. S tem je bila ovržena trditev, da je premoč na strani le-

To nenavadno letalno napravo imenujejo v Veliki Britaniji »Leteca postelja«. Nima ne kril ne propelerjev in vzlet iz vodoravnega položaja vertikalno v zrak. Poganjata ga dva reaktivna motorja. Pilot sedi nad obema motorjema in uravnava to čudno stvar

talstva, in 12. julija 1952 so v Beli hiši odločili, da bodo zgradili orjaško letalonosilko.

Letalstvo pa vzlic temu ni klonilo. Na njegovo prizadevanje je deset dni pred splovitvijo nove letalonosilke spregovoril feldmaršal Montgomery, ki je v Viscontu rekel, da so letalonosilke brez pomena, da jih je čas že prerasel in da so mnogo predrage. Montgomery, ki so ga s posebnim ameriškim letalom hitro prepeljali čez Atlantik, je zmagal. Njegov govor pred strokovnjaki tehnološkega inštituta v Kaliforniji je napravil v Kongresu globok vtis. Člani Kongresa so se hali velikih stroškov. Splovitev »Forrestala« je bila sicer še zmeraj ponos za ameriško vojno mornarico, toda pridružile so se ji skrbi.

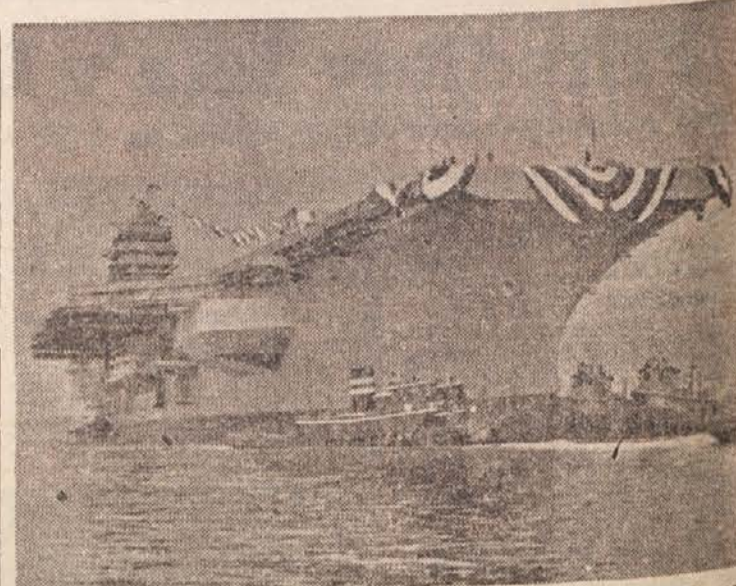
ALI BODO NOVO LETALONOSILKO DO KRAJA OPREMILI?

Novo letalonosilko so morali krstiti v »suh« državi Virginiji s slatino, ker so alkoholne pijače prepovedane. Slavnosti se ni udeležil noben predstavnik vojnega letalstva, pa tudi noben demokrat, čeprav je bila graditev letalonosilke dovoljena pod njihovim režimom. Mornariški minister Thomas je seveda izjavil, da bo »Forrestal« s svojo hitrostjo, oborožitvijo, elektronskimi raketami in reaktivnimi lovskimi letali, »leteči« Holandec

vseh sovražnikov, razen tega pa pokor miru, ker nihče ne bo napadel na... da, ki ima takšno vojno ladjo. Admiral Carney pa je govoril o atomskem Titanu, ki bo gospodar morij.

Nova letalonosilka kot rečeno še ni opremljena. Za njeno opremo bodo potrebovali še 198 milijonov dolarjev, razen tega pa bodo morali dati še 178 milijonov dolarjev za letala. Admiral pa so se bali za visoke položaje, če bi nove letalonosilke ne zgradili, balo pa se je tudi 6500 ladjedelniških delavcev, ki bi bili ob zaslužek. Med njimi je mnogo črncev, ki pa prejemajo enake mezdne, kakor belci, kajti vojna mornarica ne pozna rasnih razlik. Nekaj ameriški mornariški strokovnjak je ugovarjal Montgomeryju, češ da je vrhovni poveljnik kopnene vojske, da pa ni nikoli razumel vloge mornarice. Mornarica ne potrebuje oporišč na suhem, ki so zmeraj ranljiva. Letalonosilke se ni treba bati političnih zapeljajev. Angleži so povsod na svetu zgradili oporišča. V tem oziru jih Američani ne morejo dohiteti. Zato iščejo izhoda iz letalonosilkah.

Novo letalonosilko so gradili od sredine leta 1952. Dolga je nad 300 metrov, njen krov je širok nad 80 metrov, visoka pa je nad 30 metrov. Gre torej za pravo plavajočo trdnjavo. Gradilo jo je 6500 delavcev, večidel črncev. Na krovu bo imela največje reaktivne bombnike, ki lahko prenašajo atomske bombe. Njeni katapultni imajo parni pogon. Letalonosilka ima štiri orjaška dvigala, ki bi lahko dvignila cele staroravnske bloke. Pogonja jo pet velikih vijakov s premerom nad 7 metrov. Njena hitrost je seveda vojaška skrivnost. Ameriške vojske oblasti samo pravijo, da bo vozila nad 30 vozlov na uro, torej najmanj 55 km.

Šele ko so vlačilci potegnili novo letalonosilko na reko James, so ljudje videli, kako majhne so druge ladje v primerjavi z njo. Pod njenimi jeklenimi stenami so videli vlačilci ko čolniki. Ta 60.000 tonska ladja je ponos ameriške vojne mornarice.

Hitrost letal bo dvakrat večja

Ceprav je bilo potrebno petdeset let, da bi se letalstvo razvilo od začetkov, ko sta brata Wright še letala s hitrostjo 48 km na uro, pa do sedanje nadzvočne brzine 1024,9 kilometrov, vse kaže, da se bo letalskim strokovnjakom čez deset let posrečilo konstruirati letala, ki bodo letela dvakrat hitreje od sedanjih. Ko je to izjavil, je britanski minister za oboroževanje Selwyn Lloyd pripomnil, da ni treba pozabiti pri vsem tem, da so problemj v zvezi z aerodinamiko, letalurgijo in toploto velikanski.

Stroj za pisanje not

Amerikancu Robertu Kestonu iz San Franciscu se je po devetletnem prizadevanju posrečilo izdelati stroj za pisanje not s 33 tipkami, na katerem je moč vsako noto in glasbeni znak zlahka, hitro in čitljivo napisati.

Izumitelj misli, da bo ta svojevrstni pisalni stroj zelo koristil vsem skladateljem, dirigentom, prepisovalcem not in partitur, kakor tudi založnikom glasbenih del.

Boj za reformo nemškega pravopisa

Ce bi jo uveljavili, bi morali uničiti na milijone nemških knjig

V Nemčiji in Avstriji se čedalje bolj razplamteva javna razprava o reformi pravopisa. Na Dunaju so ondan ustanovili zvezo avstrijskih reformatorjev pravopisa. Dunajski deželni šolski nadzornik dr. Simoncic je na ustanovnem obnem zboru izjavil, da odločno zahteva reformo pravopisa predvsem učiteljstvo. Re-

forma pa bo učinkovita samo, če bo javnost o njej natanko poučena in če ji vsaj ne bo nasprotovale. Z njegovim mnenjem pa se mnogi ne strinjajo. Boje se namreč posledice reforme, ki bi utegnile biti zelo neprijetne in tudi škodljive. Predvsem bi morali Nemci reformo pravopisa draso plačati. Bogatih ljudi to ne moti, revni pa se vprašujejo, ali je v sedanjih že tako težavnih časih res nujno potrebno še to breme? Če bi namreč uveljavili reformo pravopisa v predlaganem obsegu, bi morali uničiti samo v Avstriji 10 do 12 milijonov knjig, ker jih po reformi nihče več ne bi mogel uporabljati. Samo iz grške knjižnice bi morali odstraniti bilijonov. Vstete pa niso knjige v privatnih zbirkah. Koliko knjig bi morali uničiti šele v Nemčiji in Svciji! Samo v Münchenskih javnih knjižnicah je 4.300.000 knjig, v Marburgu ob Lani pa 2 milijona. Vse te knjige bi bilo treba nadomestiti z novimi. Potrebne bi bile nove izdaje znanstvenih del, učbenikov in juridičnih knjižkaslikov, mladinskih in leposlovnih knjig itd.

V pariški Operi je bila ondan premiera novega baleta Serga Lifara »Fantastične noči«.

V baletu nastopa 80 plesalcev in plesalk in ga v skrobatskem oziru smatrajo za vrhunec baletne umetnosti. Na sliki vidimo vaje na visoki lestvi.

Avstrijski časniki se vprašujejo, kaj bi se zgodilo, če bi prišle v promet knjige, v katerih bi ljudje brali takšne stavke: »Schon Wider ein manbrif von diesem man! Mit offenem wistin gegen di wiwiskezion kempfen. Dabaj hat di firma firmal ferdint. Ein siggewontes her. Da kom ein her her. Der her der herscharen. Lifere in mir in hend. Da ware mir, um der Wardheit di ere zu geben, am libstehent Ferherende zustundel.« Kdor zna nemški, bo pač zmajal z glavo in pritrtil nasprotnikom reforme nemškega pravopisa, saj bi nemščino celo Nemci potem težko razumeli.

Ameriški poslanec o svojih kolegih

On dan se je v ameriškem Predstavniskem domu oglašal eden izmed poslancev, George Dondero. Zavpil je: »Mir, prosim!« Bil je sredi hrupnih in kot pravi sam, slabo vzgojenih članov Predstavnškega doma. Z velikim naporom jih je prekrical:

»Obiskovalci z galerij se pritožujejo, da člani Predstavnškega doma ne kažejo dolžnega spoštovanja do Kongresa. Časnike

bero, medtem ko drugi člani govorijo. Noge imajo na oglaš. Med zasedanjem kade. Razen tega hodijo pred poslancem, ki govori. Med seboj se pogovarjajo kar po domače, celo tikajo se, namesto da bi rekli: »spoštovani predstavnik iz Missourija ali Montane«. To je nesreča za ta visoki dom.«

Ko je razburjeni in spoštovani predstavnik države Michigan zaključil svoj govor in se usedel, so drugi člani Predstavnškega doma spravili noge v normalen položaj, ugasili cigarete, vstali in mu smeje burno ploskali...

Dnevni tisk v Zahodni Nemčiji

Na področju Zahodne Nemčije, vsehviš zahodni del Berlina, izhaja zdaj 670 dnevnikov, s skupno naklado 14.835.791 izvodov. Zahodna Nemčija ima 50.800.000 prebivalcev, tako da odpade 1 dnevnik na 3,8 prebivalcev.

Hladnokrvni fakir

Burna ljubavna zgodba

Za Sergia Giocola so se dekleta kar tepla. V florentinskem tržnem okraju San Ambrogio je veljal za velikega lepega mačka, za katerim je tekalo mnogo muck.

Postavni Sergio Giocolo je imel zmeraj majhnega spremljevalca. Bil je njegov najboljši prijatelj Antonio Salbato. Prijazen fant, toda grd. Zlasti kadar je stal Antonio poleg krepkega, postavnega Sergia, se nihče ni zmečil zanj.

Neki dan je zmag vajuji Sergio poklical skromnega Antonia. »Danes moraš vskočiti namesto mene,« mu je naročil, kakor je bila že njegova navada. »Carmela in Silvia me čakata na stadionu. Florentina igra proti Bologni. Sektor C, 5. vrsta, sedeža 11 in 12. Vstopnico št. 13 ti prinese naš kurir Peppino. Ali se lahko zanesem nate? Dekleti boš moral potolažiti. Imam namreč sestanek z mojo lepo Mirando. Toda glej, da ne črhneš o tem niti besedice, razumeš?«

In Antonio, zmeraj zvesti Antonio, je odgovoril, da se lahko Sergio nanj popolnoma zanesa.

Carmela in Silvia sta bili hudo razočarani, ko je prišel Antonio namesto željnjo pričakovanega Sergia. Nogometna tekma nikakor ni tekla tako, kakor so gledalci pričakovali. Tudi ko so se vračali, se Antonio, Carmela in Silvia niso počutili tako, kakor bi človek mislil spričo njihove mladosti.

Carmela je sovražila Silvio, Silvia pa Carmelo. Druga drugo sta hoteli dražiti, Antonio pa je bil jabolko razдора. Toda ne kisl! Nasprotno! Antonio je postal iznenada sladko, vabljivo jabolko razдора. Obe sta si hoteli priskrbeti zadoščenje, da ju je pustil Sergio na cedilu in jima poslal Antonia kot nadomestilo. Tako je prišlo ob medsebojnem zbadanju do razburljive licitacije. Cujmo, kako se je to odigralo: Carmela: »Kako dobro je pravzaprav, da Sergio ni prišel. Z njim se človek zaplete samo v pogovor. Nasprotno pa je naš Antonio imeniten fant. Kako trezen in zmeren zna biti!« Antonio se je zdrznil. Čutil se je zelo počastčenega. In že se je oglašila Silvia:

»...ne samo to! Antonio je prvi kavaleri! Fant s srčno omiko.« Carmela pa je nadaljevala: »In njegova taktnost! Njegova uravnovešenost! V njegovi družbi človek res počuti dobro!« Silvia, ki je zelo cenila izbrane izraze, je menila: »To napravi njegova srečna Aura-njegov srčno topli dihi!«

Tedaj pa se je ponižno oglašil Antonio, ki mu je hvala polagoma že lezla v glavo in ki je sam osumnil spričo tolikšnega poguma: »Cujta, ve brhki dekleti, ali

ne bi hoteli naposled govoriti o kom drugem?«

»Se na misel mi ne pride,« je odgovorila presenetljivo odločno Carmela in ošmila Antonia s plamečim pogledom iz svojih žarečih temnomodrih oči. Zares s plamečim. To ni več mogla biti igra. Bil je pravi ljubavni ogenj. Tako je ugotovila Silvia v navalu ljubosumnosti in od jeze ji je kri zalila obraz. Kako nesramna je znala biti ta na moške nora Carmela! In pri tem je bil ta Antonio danes ves drugačen kot sicer. »Kako mu danes žari plemenito začrtani obraz v alabastnem sijaju! Je pomislila na svoj pretirani način in dejala: »Kako sva zmeraj precenjevali tega Sergia!« Carmela: »In kako sva mogli tako podcenjevati vas, Antonio?« Tako se je nadaljevalo. Dekleti sta kar tekmovali med seboj v laskavih namigovanjih in Antonio je užival tisto noč spričo svoje treznosti.

V njem se je zdramil možki ponos. Ko je napačila ura slovesa — Carmela in Silvia sta stanovali skupaj v isti hiši — je na pragu poljubil Silvio in Carmelo tako samo po sebi razumljivo, kakor ni bil mogel tega storiti niti Sergio. In kako sta se pustili poljubiti! In kako sta tekmiči tudi zdaj tekmovali v laskavih besedah, ko da bi bili na javni dražbi. Antonia je to dečevetje popolnoma zbegalo. Bil je do ušes zaljubljen, in sicer v obe hkrati! Drugi dan je prišel z dvema enakoma lepima šopkoma. Enega je izročil Carmeli, drugega pa Silvii. Bo že dognal, katera ga bolj ljubi. Do odločitve pa ni prišlo, obe sta enako navdušeno in enako srečni segli po šopku, v katerem sta videli prikrto snubitev. Antonieva zbeganost se je še povečala. Mar ni bil na najboljši poti, da bi postal bigamist? Nepotrebne skrbi! Antonio se je namreč oženil s tretjo: z lepo Mirando, z edino, ki jo je Sergio resnično ljubil. Zvedela je, da sta se Carmela in Silvia na prvi pogled zaljubili v Antonia — in tako se je tudi ona zatelebala vanj. Sergio je besnel — toda njegova zvezda je zahajala. Antonio pa je iznenada postal v tržnem okraju San Ambrogio veliki maček, okrog katerega se je smukalo mnogo muck. Apropos, muck! Še bolje bo mo mucko razumeli to silno vihravo ljubavno zgodbo, če se spomnimo bajke o mucki in korenčku. Daj mački ostrgan korenček, pa se ga niti dotaknila ne bo. Spusti si mucke na korenčke in videl boš, kako se bodo steple zanje...

MA DOBRO VOLJO

NE VE, KAJ POMENI Velikega praktika ir Fabriciusa so poklicali ponoci k neki histerični plet-kinji. »Prosím vas, doktor, povejte mi, kaj pomeni, da imam hladno nos?« ga je vprašala. »Pri psu,« je odgovoril Fabricius, »pomeni zdravje, kaj pomeni pri gosi, pa ne vem.«